

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

भाग चार-अ

वर्ष ८, अंक २६]

गुरुवार ते बुधवार, नोव्हेंबर २४-३०, २०२२/अग्रहायण ३-९, शके १९४४

[पृष्ठे ३८, किंमत : रुपये ९.००

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाने केंद्रीय अधिनियमान्वये तयार केलेले (भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश.

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नावीन्यता विभाग

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक १६ नोव्हेंबर २०२२.

अधिसूचना

भारताचे संविधान.

क्रमांक व्यशिअ-२०२१/प्र.क्र.१०६/व्यशि-४,— भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद ३०९ खालील परंतुकान्वये प्रदान करण्यांत आलेल्या शक्तींचा वापर करून आणि या संदर्भात सध्या अस्तित्वात असलेले सर्व विद्यमान नियम, आदेश किंवा अनुदेश यांचे अधिक्रमण करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल याद्वारे महाराष्ट्र शासनाच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नावीन्यता विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामधील शासकीय संस्थेतील आणि शासकीय कार्यालयातील कनिष्ठ सर्वेक्षक-नि-कनिष्ठ प्रशिक्षणार्थी सल्लागार (तांत्रिक), अधीक्षक (तांत्रिक), भांडार अधीक्षक, भांडारपाल व सहायक भांडारपाल, गट-क (तांत्रिक), महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, पदावरील सेवाप्रवेशाचे विनियमन करणारे पुढील नियम करीत आहेत :—

१. या नियमांना व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामधील कनिष्ठ सर्वेक्षक-नि-कनिष्ठ प्रशिक्षणार्थी सल्लागार (तांत्रिक), अधीक्षक (तांत्रिक), भांडार अधीक्षक, भांडारपाल व सहायक भांडारपाल, गट-क (तांत्रिक), महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, (सेवाप्रवेश) नियम, २०२२ असे संबोधण्यात यावे.

२. या नियमांत संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अभिप्रेत नसेल तर,—

(क) “नियुक्ती प्राधिकारी” याचा अर्थ, संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय यांच्या अधिनस्त असलेल्या गट - क (तांत्रिक) पदांकरिता संचालक, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ यांच्या अधिनस्त असलेल्या गट - क (तांत्रिक) पदांकरिता, संबंधित विभागाचा सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण यांच्या अधिनस्त असलेल्या गट - क (तांत्रिक) पदांकरिता व शासन सेवेत संबंधित पदावर उमेदवाराची नियुक्ती करण्यास सक्षम असणारा असा आहे ;

(ख) “पदवी” याचा अर्थ, सांविधिक विद्यापिठाची अभियांत्रिकी किंवा तंत्रशास्त्रातील पदवी किंवा शासनाने त्याच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता असा आहे ;

(ग) “पदविका” याचा अर्थ, महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळाने प्रदान केलेली अभियांत्रिकी किंवा तंत्रशास्त्रातील पदविका किंवा शासनाने त्याच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता असा आहे ;

(घ) “संचालनालय” याचा अर्थ, शासनाच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नावीन्यता विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय असा आहे ;

(च) “पदोन्नतीसाठीची पात्रता” याचा अर्थ, शासनाच्या सामान्य प्रशासन विभागाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या नियम, शासन निर्णय किंवा आदेशांमध्ये पदोन्नतीसाठी विहित केलेल्या अटी व शर्तीनुसार पदोन्नतीसाठीची पात्रता असा आहे ;

(छ) “अभियांत्रिकी व्यवसाय अभ्यासक्रम” याचा अर्थ केंद्र शासनाच्या कौशल्य विकास व उद्योजकता मंत्रालयाच्या अखत्यारीतील प्रशिक्षण महानिदेशालय, नवी दिल्ली यांनी घोषित केलेले अभियांत्रिकी गटातील व्यवसाय अभ्यासक्रम असा आहे;

(ज) “शासन” याचा अर्थ, महाराष्ट्र शासन असा आहे;

(झ) “राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा” याचा अर्थ, राष्ट्रीय व्यवसाय प्रशिक्षण परिषद, नवी दिल्ली यांचेद्वारे घेण्यात येणारी शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा असा आहे ;

(त्र) “राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र परीक्षा” याचा अर्थ राष्ट्रीय व्यवसाय प्रशिक्षण परिषद, नवी दिल्ली यांचेद्वारे घेण्यात येणारी व्यवसाय प्रमाणपत्र परीक्षा असा आहे ;

(ड) “माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा” याचा अर्थ, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळे अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४९) अन्वये गठीत केलेल्या विभागीय मंडळाकडून घेण्यात येणारी माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा असा आहे किंवा शासनाने त्याच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता असा आहे;

(ण) “निवड समिती” याचा अर्थ, या सेवाप्रवेश नियमातील पदांवरील सरळसेवा भरतीकरीता उमेदवारांच्या निवडीच्या प्रयोजनार्थ कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नावीन्यता विभाग यांचेकडून वेळोवेळी गठीत करण्यात आलेली निवड समिती असा आहे;

३. संचालनालयामधील कनिष्ठ सर्वेक्षक-नि-कनिष्ठ प्रशिक्षणार्थी सल्लागार (तांत्रिक), या पदावरील नियुक्ती पुढील मार्गाने करण्यात येईल :—

(क) अधीक्षक (तांत्रिक) किंवा भांडार अधीक्षक, महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, गट-क (तांत्रिक) हे पद धारण करणाऱ्या व या पदावर किमान तीन वर्षे नियमित सेवा व सेवासातत्य पूर्ण केलेल्या व्यक्तींमधून एकत्रित ज्येष्ठतेच्या आधारे, योग्य व्यक्तीच्या पदोन्नतीने करण्यात येईल;

किंवा

(ख) निवड समितीद्वारे घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धात्मक परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे शिफारस करण्यात आलेल्या, जे खालील निकष पूर्ण करणाऱ्या उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे :—

(एक) वयोमर्यादा.—

(एक) किमान वयोमर्यादा.—पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास अठरा वर्षे पूर्ण.

(दोन) कमाल वयोमर्यादा.—पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास मागास संवर्गात समाविष्ट नसलेल्या व्यक्तींसाठी अडतीस वर्ष पूर्ण व मागास संवर्गात समाविष्ट असलेल्या व्यक्तींसाठी तेचाळीस वर्षे पूर्ण.

(दोन) किमान शैक्षणिक अर्हता.-

अभियांत्रिकी किंवा तंत्रशास्त्र यामधील कोणत्याही शाखेतील पदविका.

(तीन) अनुभवाची अर्हता.- सर्वेक्षण किंवा तांत्रिक व्यवस्थापन किंवा सल्लागार किंवा पर्यवेक्षणाचा अनुभव ;

(एक) पदवीधारक व्यक्तींकरिता एक वर्षापेक्षा कमी नाही इतका,

(दोन) पदविकाधारक व्यक्तींकरिता तीन वर्षापेक्षा कमी नाही इतका, शासकीय किंवा निमशासकीय किंवा खाजगी आस्थापना किंवा कोणत्याही महामंडळे किंवा इतर कोणत्याही संस्थांमधील.

४. संचालनालयामधील अधीक्षक (तांत्रिक), या पदावरील नियुक्ती निवड समितीद्वारे घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धात्मक परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे शिफारस करण्यात आलेल्या, जे खालील निकष पूर्ण करणाऱ्या उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे :-

(एक) वयोमर्यादा.-

(एक) किमान वयोमर्यादा. - पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास अठरा वर्षे पूर्ण.

(दोन) कमाल वयोमर्यादा. - पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास मागास संवर्गात समाविष्ट नसलेल्या व्यक्तींसाठी अडतीस वर्ष पूर्ण व मागास संवर्गात समाविष्ट असलेल्या व्यक्तींसाठी त्रेचाळीस वर्षे पूर्ण.

(दोन) किमान शैक्षणिक अर्हता.-

अभियांत्रिकी किंवा तंत्रशास्त्र यामधील कोणत्याही शाखेतील पदविका.

(तीन) अनुभवाची अर्हता.- तांत्रिक व्यवस्थापन किंवा पर्यवेक्षणाचा अनुभव;

(एक) पदवीधारक व्यक्तींकरिता एक वर्षापेक्षा कमी नाही इतका,

(दोन) पदविकाधारक व्यक्तींकरिता तीन वर्षापेक्षा कमी नाही इतका,

शासकीय किंवा निमशासकीय किंवा खाजगी आस्थापना किंवा कोणत्याही महामंडळे किंवा इतर कोणत्याही संस्थांमधील.

५. संचालनालयामधील भांडार अधीक्षक, या पदावरील नियुक्ती भांडारपाल, महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, गट-क (तांत्रिक) हे पद धारण करणाऱ्या व या पदावर किमान तीन वर्षे नियमित सेवा पूर्ण केलेल्या व्यक्तींची एकत्रित ज्येष्ठतेच्या आधारे, एकत्रित ज्येष्ठतासूचीनुसार योग्य व्यक्तीच्या पदोन्नतीने करण्यात येईल.

६. संचालनालयामधील भांडारपाल, या पदावरील नियुक्ती पुढील मार्गाने करण्यात येईल :-

(क) सहायक भांडारपाल, महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, गट-क (तांत्रिक) हे पद धारण करणाऱ्या व या पदावर किमान तीन वर्षे नियमित सेवा व सेवासातत्य पूर्ण केलेल्या व्यक्तींमधून एकत्रित ज्येष्ठतेच्या आधारे, योग्य व्यक्तीच्या पदोन्नतीने करण्यात येईल;

किंवा

(ख) निवड समितीद्वारे घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धात्मक परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे शिफारस करण्यात आलेल्या, जे खालील निकष पूर्ण करणाऱ्या उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे :-

(एक) वयोमर्यादा.-

(एक) किमान वयोमर्यादा.—पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास अठरा वर्षे पूर्ण.

(दोन) कमाल वयोमर्यादा.—पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास मागास संवर्गात समाविष्ट नसलेल्या व्यक्तींसाठी अडतीस वर्ष पूर्ण व मागास संवर्गात समाविष्ट असलेल्या व्यक्तींसाठी त्रेचाळीस वर्षे पूर्ण.

(दोन) किमान शैक्षणिक अर्हता.—

(एक) माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण ;

आणि

(दोन) अभियांत्रिकी व्यवसाय अभ्यासक्रमातील विहित केलेली राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण किंवा राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा नसलेल्या व्यवसाय अभ्यासक्रमांकरिता विहित केलेली राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण.

(तीन) अनुभवाची अर्हता.—भांडार हाताळण्याचा किंवा

भांडार व्यवस्थापन कामाचा अनुभव,-

(एक) पदविकाधारक व्यक्तींकरिता दोन वर्षपिक्षा कमी इतका,

(दोन) राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण व्यक्तींकरिता तीन वर्षपिक्षा कमी नाही इतका,

(तीन) राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण व्यक्तींकरिता चार वर्षपिक्षा कमी नाही इतका,

शासकीय किंवा निमशासकीय किंवा खाजगी आस्थापना किंवा कोणत्याही महामंडळे किंवा इतर कोणत्याही संस्थांमधील.

७. संचालनालयामधील सहाय्यक भांडारपाल, या पदावरील नियुक्ती निवड समितीद्वारे घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धात्मक परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे शिफारस करण्यात आलेल्या, जे खालील निकष पूर्ण करणाऱ्या उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे :-

(एक) वयोमर्यादा.-

(एक) किमान वयोमर्यादा.- पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास अठरा वर्षे पूर्ण.

(दोन) कमाल वयोमर्यादा.- पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास मागास संवर्गात समाविष्ट नसलेल्या व्यक्तींसाठी अडतीस वर्ष पूर्ण व मागास संवर्गात समाविष्ट असलेल्या व्यक्तींसाठी त्रेचाळीस वर्षे पूर्ण.

(दोन) किमान शैक्षणिक अर्हता.-

(एक) माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण ;

आणि

(दोन) अभियांत्रिकी व्यवसाय अभ्यासक्रमातील विहित केलेली राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण किंवा राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा नसलेल्या व्यवसाय अभ्यासक्रमांकरिता विहित केलेली राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण.

(तीन) अनुभवाची अर्हता.—भांडार हाताळण्याचा किंवा

भांडार व्यवस्थापन कामाचा अनुभव,-

(एक) पदविकाधारक व्यक्तींकरिता दोन वर्षपिक्षा कमी नाही इतका,

(दोन) राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण व्यक्तींकरिता तीन वर्षपिक्षा कमी नाही इतका,

(तीन) राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण व्यक्तींकरिता चार वर्षपिक्षा कमी नाही इतका,

शासकीय किंवा निमशासकीय किंवा खाजगी आस्थापना किंवा कोणत्याही महामंडळे किंवा इतर कोणत्याही संस्थांमधील.

८. नियम ३ येथे नमूद केलेल्या पदावर पदोन्नती व नामनिर्देशनाने करावयाच्या नियुक्तीचे प्रमाण ५० : ५० असे राहील.

परंतु आणखी असे की, पदोन्नतीद्वारे नियुक्ती देण्याकरिता योग्य उमेदवार उपलब्ध नसतील तर नियुक्ती प्राधिकाऱ्याच्या सहमतीने पदोन्नती व नामनिर्देशन याद्वारे करावयाच्या नियुक्तीकरिता विहित करण्यात आलेले प्रमाण त्या भरती वर्षापुरते शिथिल करून सदर पदे नामनिर्देशनाद्वारे भरता येतील.

१. नियम ६ येथे नमूद केलेल्या पदावर पदोन्नती व नामनिर्देशनाने करावयाच्या नियुक्तीचे प्रमाण ७५ : २५ असे राहिल.

परंतु आणखी असे की, पदोन्नतीद्वारे नियुक्ती देण्याकरिता योग्य उमेदवार उपलब्ध नसतील तर नियुक्ती प्राधिकाऱ्याच्या सहमतीने पदोन्नती व नामनिर्देशन याद्वारे करावयाच्या नियुक्तीकरिता विहित करण्यात आलेले प्रमाण त्या भरती वर्षापुरते शिथिल करून सदर पदे नामनिर्देशनाद्वारे भरता येतील.

१०. (क) नियम ३, ५ किंवा ६ येथे नमूद पदांवर पदोन्नतीने नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, पदोन्नतीपूर्वी हिंदी भाषा परीक्षा व मराठी भाषा परीक्षा या दोन्ही परीक्षांसंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा अगोदरच उत्तीर्ण केलेली असणे अथवा उत्तीर्ण होण्यापासून सूट मिळविलेली असणे आवश्यक राहिल. अन्यथा या पदावर पदोन्नती अनुज्ञेय ठरणार नाही.

(ख) नियम ३, ४, ६ किंवा ७ येथे नमूद पदांवर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा या दोन्ही परीक्षांसंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा नियुक्तीपूर्वी उत्तीर्ण केलेल्या नसतील तर, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा नियमात नमूद केलेल्या विहित मुदतीत हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल. त्याचप्रमाणे विहित मुदतीत हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्यास सदर परीक्षा उत्तीर्ण होईपर्यंत वार्षिक वेतनवाढ अनुज्ञेय राहणार नाही. तसेच पुढील पदांवरील पदोन्नती अनुज्ञेय राहणार नाही.

११. (क) नियम ३, ५ किंवा ६ येथे नमूद पदांवर पदोन्नतीने नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, पदोन्नतीपूर्वी संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्रसंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्र धारण करणे अथवा सदर प्रमाणपत्र धारण करण्यापासून सूट मिळविलेली असणे आवश्यक राहिल. अन्यथा या पदावर पदोन्नती अनुज्ञेय ठरणार नाही.

(ख) नियम ३, ४, ६ किंवा ७ येथे नमूद पदांवर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्रासंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, नियुक्तीपूर्वी संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्र धारण केलेले नसल्यास, याबाबतच्या नियमात नमूद केलेल्या विहित मुदतीत सदर प्रमाणपत्र धारण करणे आवश्यक राहिल. त्याचप्रमाणे विहित मुदतीत प्रमाणपत्र धारण न केल्यास, सदर संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्र धारण करेपर्यंत वार्षिक वेतनवाढ अनुज्ञेय राहणार नाही. तसेच पुढील पदांवरील पदोन्नती अनुज्ञेय राहणार नाही.

१२. (क) नियम ३, ४, ६ किंवा ७ येथे नमूद पदावर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, महाराष्ट्र नागरी सेवा (लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन) नियम, २००५ मधील तरतुदीनुसार व त्याबाबत वेळोवेळी करण्यात येणाऱ्या नियमांनुसार, नियुक्तीच्या वेळी लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन सादर करणे आवश्यक राहिल. तसेच यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित होणारे शासन आदेश लागू राहतील.

(ख) तसेच लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन सादर करताना त्यामध्ये दोन पेक्षा अधिक अपत्ये नियुक्तीच्या वेळेस हयात असल्यास संबंधित उमेदवार शासकीय नियुक्तीसाठी अपात्र राहिल.

(ग) शासकीय सेवेत नियुक्ती झाल्यानंतर, नियुक्तीच्यावेळी किंवा त्यानंतर दोन पेक्षा अधिक अपत्ये हयात असल्यास संबंधित उमेदवार शासकीय नियुक्तीसाठी अपात्र राहिल.

१३. नियम ३, ४, ५, ६ किंवा ७ येथे नमूद केलेल्या विभाग स्तरावरील पदावर नियुक्त केलेली व्यक्ती संबंधित विभाग स्तरावर बदलीसाठी पात्र राहिल. आणि संचालनालय व मंडळ स्तरावरील पदावर नियुक्त केलेली व्यक्ती संचालनालय ते मंडळ आणि मंडळ ते संचालनालय स्तरावर बदलीसाठी पात्र राहिल.

१४. शासनाने विहित केलेल्या अटी व शर्ती, शासनाने शासकीय कर्मचाऱ्यांकरिता नियुक्ती नंतरचे वेळोवेळी निर्गमित केलेले अन्य नियम, आदेश किंवा निर्णयदेखील शासकीय कर्मचाऱ्यास लागू राहतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

मनिषा वर्मा,
शासनाच्या प्रधान सचिव.

SKILLS, EMPLOYMENT, ENTREPRENEURSHIP AND INNOVATION DEPARTMENT

Mantralaya, Madam Cama Marg,
Hutatma Rajguru Chowk, Mumbai 400 032, dated the 16th November 2022.

NOTIFICATION

CONSTITUTION OF INDIA.

No. VEA-2021/CR.106/VE-4.—In exercise of the powers conferred by the proviso to article 309 of the Constitution of India and in supersession of all the existing rules, orders or instruments issued in this behalf, the Governor of Maharashtra is hereby pleased to make the following rules regulating recruitment to the post of Junior Surveyor-cum-Junior Apprentice Adviser (Technical) and Superintendent (Technical), Store Superintendent, Store Keeper and Assistant Store Keeper, Group-C (Technical) in Maharashtra Education Services, in the Government Institute and Government Offices, in the Directorate of Vocational Education and Training under the administrative control of the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government of Maharashtra, namely :—

1. These rules may be called the Junior Surveyor-cum-Junior Apprentice Adviser (Technical) and Superintendent (Technical), Store Superintendent, Store Keeper and Assistant Store Keeper, Group-C (Technical) in Maharashtra Education Services, in the Directorate of Vocational Education and Training (Recruitment) Rules, 2022.

2. In these rules, unless the context requires otherwise,—

(a) “Appointing Authority” means the Director, Directorate of Vocational Education and Training, Mumbai, in respect of Group-C (Technical) posts in the office of Directorate: Director, Maharashtra State Board of Skill, Vocational Education and Training, in respect of Group-C (Technical) posts in the office of Board and the Joint Director, Vocational Education and Training of the concerned region in respect of Group-C (Technical) posts in that region who shall be competent to appoint the candidate to the concerned post in the Government service ;

(b) “Degree” means a Degree in Engineering or Technology of a statutory university or any other qualification declared by the Government to be equivalent thereto ;

(c) “Diploma” means a Diploma awarded by the Maharashtra State Board of Technical Education or equivalent educational qualification declared by the Government to be equivalent thereto ;

(d) “Directorate” means the Directorate of Vocational Education and Training under the administrative control of the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government ;

(e) “Eligibility for promotion” means the eligibility for promotion in accordance with the terms and conditions specified for promotion in rules, resolutions or orders issued by the General Administration Department of the Government, from time to time ;

(f) “Engineering Trade” means trades in engineering group declared by the Directorate General of Training, New Delhi under the Ministry of Skill Development and Entrepreneurship ;

(g) “Government” means the Government of Maharashtra ;

(h) “National Apprenticeship Certificate Examination” means Apprenticeship Certificate Examination conducted by the National Council for Vocational Training, New Delhi ;

(i) “National Trade Certificate Examination” means the Trade Certificate Examination conducted by the National Council for Vocational Training, New Delhi ;

(j) “Secondary School Certificate Examination” means the Secondary School Certificate Examination conducted by the Divisional Boards constituted under the Maharashtra Secondary and Higher Secondary Education Boards Act, 1965 (XLI of Maharashtra 1965) and includes any other equivalent examination declared by the Government to be equivalent thereto ;

(k) "Selection Committee" means a Selection Committee constituted, from time to time, by the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government for the purpose of selection of candidates for direct recruitment to the posts mentioned in these rules.

3. Appointment to the post of Junior Surveyor-cum-Junior Apprentice Adviser (Technical), in the Directorate shall be made either,—

(a) by promotion of a suitable person having eligibility for promotion and having not less than three years continuous service on the post of Superintendent (Technical) or Store Superintendent, in Maharashtra Education Service, Group-C (Technical) on the basis of common seniority, as per the common seniority list of persons holding the said posts; or

(b) by nomination from amongst the candidates recommended by the Selection Committee on the basis of result of Competitive Examination conducted therefor, who fulfils the following criteria, namely:—

(i) *Age limit.*—

(A) Lower Age Limit.—Eighteen years of age completed as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(B) Upper Age Limit.—Thirty-eight years of age completed for the persons not belonging to reserved categories and forty three years completed for the persons belonging to reserved categories as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(ii) *Minimum Educational Qualification.*—Diploma in Engineering or Technology of any Branch.

(iii) *Experience.*—An experience of work of survey or technical management or consultancy or supervisory level of,—

(A) not less than one year after possessing a Degree,

(B) not less than three years after possessing a Diploma,

in the Government or Semi-Government or private establishments or any Corporation or any other institute.

4. Appointment to the post of Superintendent (Technical), in the Directorate shall be made by nomination from amongst the candidates recommended by the Selection Committee on the basis of result of Competitive Examination conducted therefor, who fulfils the following criteria, namely:—

(i) *Age limit.*—

(A) Lower Age Limit.—Eighteen years of age completed as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(B) Upper Age Limit.—Thirty-eight years of age completed for the persons not belonging to reserved categories and forty three years completed for the persons belonging to reserved categories as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(ii) *Minimum Educational Qualification.*—Diploma in Engineering or Technology of any Branch.

(iii) *Experience.*—An experience of work of technical management or supervisory level of,—

(A) not less than one year after possessing a Degree,

(B) not less than three years after possessing a Diploma,

in the Government or Semi-Government or private establishments or any Corporation or any other institute.

5. Appointment to the post of Store Superintendent, in the Directorate shall be made by promotion of a suitable person having eligibility for promotion and having not less than three years continuous service on the post of Store Keeper, in Maharashtra Education Service, Group-C (Technical) on the basis of seniority, as per the common seniority list of persons holding the said posts.

6. Appointment to the post of Store Keeper, in the Directorate shall be made either,—

(a) by promotion of a suitable person having eligibility for promotion and having not less than three years continuous service on the post of Assistant Store Keeper, in Maharashtra Education Service, Group-C (Technical) on the basis of seniority, as per the common seniority list of persons holding the said posts; or

(b) by nomination from amongst the candidates recommended by the Selection Committee on the basis of result of Competitive Examination conducted therefor, who fulfils the following criteria, namely:—

(i) *Age limit.*—

(A) *Lower Age Limit.*—Eighteen years of age completed as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(B) *Upper Age Limit.*—Thirty-eight years of age completed for the persons not belonging to reserved categories and forty three years completed for the persons belonging to reserved categories as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(ii) *Minimum Educational Qualification.*—

(A) passing of Secondary School Certificate Examination; and

(B) passing of the National Apprenticeship Certificate Examination in engineering trade or passing of the National Trade Certificate Examination for those engineering trades where the National Apprenticeship Certificate Examination is not held.

(iii) *Experience.*—An experience of work of Store handling or Store management of,—

(A) not less than two years after possessing a Diploma,

(B) not less than three years after passing the National Apprenticeship Certificate Examination,

(C) Not less than four years after passing the National Trade Certificate Examination,

in the Government or Semi-Government or private establishments or any Corporation or any other institute.

7. Appointment to the post of Assistant Store Keeper, in the Directorate shall be made by nomination from amongst the candidates recommended by the Selection Committee on the basis of result of Competitive Examination conducted therefor, who fulfils the following criteria, namely:—

(i) *Age limit.*—

(A) *Lower Age Limit.*—Eighteen years of age completed as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(B) *Upper Age Limit.*—Thirty-eight years of age completed for the persons not belonging to reserved categories and forty three years completed for the persons belonging to reserved categories as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(ii) *Minimum Educational Qualification.*—

(A) Passing of Secondary School Certificate Examination; and

(B) Passing of the National Apprenticeship Certificate Examination in engineering

trade or passing of the National Trade Certificate Examination for those engineering trades where the National Apprenticeship Certificate Examination is not held.

(iii) *Experience*.—An experience of work of Store handling or Store management or Store Assistant,-

(A) not less than two years after possessing a Diploma,

(B) not less than three years after passing the National Apprenticeship Certificate Examination,

(C) not less than four years after passing the National Trade Certificate Examination, in the Government or Semi-Government or private establishments or any Corporation or any other institute.

8. Appointment to the post mentioned in rule 3 shall be made by promotion and nomination, in the ratio of 50:50, respectively:

Provided that, if exigencies of service so required, the Appointing Authority may make appointment by promotion or nomination, as the case may be, by relaxing the ratio prescribed for appointment by promotion or nomination.

9. Appointment to the post mentioned in rule 6 shall be made by promotion and nomination, in the ratio of 75:25, respectively:

Provided that, if exigencies of service so required, the Appointing Authority may make appointment by promotion or nomination, as the case may be, by relaxing the ratio prescribed for appointment by promotion or nomination.

10. (1) A person to be appointed to the post mentioned in rule 3, 5 or 6 by promotion shall pass the Marathi and Hindi languages examinations as per the rules made in that behalf by the Government, from time to time, unless he has already passed or has been exempted from passing those examinations before getting promoted to the said post.

(2) A person appointed to the post mentioned in rule 3, 4, 6 or 7 by nomination shall pass the Marathi and Hindi languages examinations as per the rules made in that behalf by the Government, from time to time, within the prescribed time limit after appointment, unless he has already passed or has been exempted from passing those examinations. He shall not be eligible for annual increment or promotion to the next promotional post until he passes those examinations.

11. (1) A person to be appointed to the post mentioned in rule 3, 5 or 6 by promotion shall possess a certificate of Computer Operations prescribed by rules or orders issued in that behalf by the Government, from time to time, unless he has been exempted therefrom before getting promoted to the said post.

(2) A person appointed to the post mentioned in rule 3, 4, 6 or 7 by nomination shall possess a Certificate of Computer Operations prescribed by the Government, from time to time, within the prescribed time limit after appointment, unless he has been exempted from possessing such Certificate of Computer Operations, otherwise he shall not be eligible for annual increment or promotion to the next promotional post until he possess the same.

12. (1) A person recommended for appointment by nomination to the post mentioned in rule 3, 4, 6 or 7 shall submit a declaration of Small Family as per the provisions of the Maharashtra Civil Services (Small Family Declaration) Rules, 2005 or any other rules, orders or any instruments issued in this behalf by the Government, from time to time.

(2) A person having more than two children on the date of submission of Declaration of Small Family shall be disqualified for the appointment in Government Service.

(3) After appointment of a person in the Government service, if it is proved that he has more than two children at the time of appointment or thereafter, then he shall be disqualified for continuing on the said post in Government service.

13. A person appointed to the post mentioned in rules 3, 4, 5, 6 and 7 at Divisional level shall be liable for transfer within the division in which he is appointed and in the Directorate shall be liable for transfer in Directorate to Board and *vice versa*.

14. The terms and conditions specified by the Government, subsequent to the appointment of any Government Servant in any rules, orders or resolutions issued by the Government, from time to time, shall also be applicable to the Government Servant.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

MANISHA VERMA,
Principal Secretary to Government.

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नावीन्यता विभाग

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक १६ नोव्हेंबर २०२२.

अधिसूचना

भारताचे संविधान.

क्रमांक:व्यशिअ-२०१८/प्र.क्र.२७०/१८/व्यशि-४.— भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद ३०९ खालील परंतुकान्वये प्रदान करण्यात आलेल्या शक्तींचा वापर करून आणि या संदर्भात सध्या अस्तित्वात असलेले सर्व विद्यमान नियम, आदेश किंवा अनुदेश यांचे अधिक्रमण करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल याद्वारे महाराष्ट्र शासनाच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नावीन्यता विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामधील शासकीय कार्यालयातील कॉम्प्युटर प्रोग्रामर, गट-क, महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, पदावरील सेवाप्रवेशाचे विनियमन करणारे पुढील नियम करित आहेत :-

१. या नियमांना व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामधील कॉम्प्युटर प्रोग्रामर, गट-क, महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, (सेवाप्रवेश) नियम, २०२२ असे संबोधण्यात यावे.

२. या नियमांत संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अभिप्रेत नसेल तर,-

(क) “संचालनालय” याचा अर्थ शासनाच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नावीन्यता विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय असा आहे ;

(ख) “शासन” याचा अर्थ महाराष्ट्र शासन असा आहे ;

(ग) “पदवी” याचा अर्थ सांविधिक विद्यापिठाची पदवी किंवा शासनाने त्याच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता असा आहे ;

(घ) “निवड समिती” याचा अर्थ या सेवाप्रवेश नियमातील पदांवरील सरळसेवा भरतीकरिता उमेदवारांच्या निवडीच्या प्रयोजनार्थ कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नावीन्यता विभाग यांचेकडून वेळोवेळी गठीत करण्यात आलेली निवड समिती असा आहे ;

३. संचालनालयामधील कॉम्प्युटर प्रोग्रामर, या पदावरील नियुक्ती निवड समितीद्वारे घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धात्मक परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे शिफारस करण्यात आलेल्या, व खालील निकष पूर्ण करणाऱ्या उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे :-

(एक) वयोमर्यादा.-

(एक) किमान वयोमर्यादा.- पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास अठरा वर्षे पूर्ण.

(दोन) कमाल वयोमर्यादा.- पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास मागास संवर्गात समाविष्ट नसलेल्या व्यक्तींसाठी अडतीस वर्ष पूर्ण व मागास संवर्गात समाविष्ट असलेल्या व्यक्तींसाठी त्रेचाळीस वर्षे पूर्ण.

(दोन) किमान शैक्षणिक अर्हता.-

संगणक अभियांत्रिकी किंवा संगणक तंत्रशास्त्र किंवा संगणक विज्ञान किंवा संगणक ॲप्लिकेशन्स यामधील पदवी.

(तीन) अनुभवाची अर्हता.-

नियम ३ (दोन) येथे नमूद अर्हता धारण केल्यानंतर दोन वर्षांपेक्षा कमी नाही इतका शासकीय / निमशासकीय / खाजगी स्वरूपाच्या आस्थापना / महामंडळे / उद्योगातील कॉम्प्युटर प्रोग्रामिंगचा अनुभव.

४. नियम ३ येथे नमूद पदांवर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्रासंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमानुसार, नियुक्तीपूर्वी संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्र धारण केलेले नसल्यास, याबाबतच्या नियमात नमूद केलेल्या विहित मुदतीत सदर प्रमाणपत्र धारण करणे आवश्यक राहील. त्याचप्रमाणे विहित मुदतीत प्रमाणपत्र धारण न केल्यास,

सदर संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्र धारण करेपर्यंत वार्षिक वेतनवाढ अनुज्ञेय राहणार नाही. तसेच पुढील पदांवरील पदोन्नती अनुज्ञेय राहणार नाही.

५. (क) नियम ३ येथे नमूद पदावर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, महाराष्ट्र नागरी सेवा (लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन) नियम, २००५ मधील तरतुदीनुसार व त्याबाबत वेळोवेळी करण्यात येणाऱ्या नियमांनुसार, नियुक्तीच्या वेळी लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन सादर करणे आवश्यक राहिल. तसेच यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित होणारे शासन आदेश लागू राहतील.

(ख) तसेच लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन सादर करताना त्यामध्ये दोन पेक्षा अधिक अपत्ये नियुक्तीच्या वेळेस हयात असल्यास संबंधित उमेदवार शासकीय नियुक्तीसाठी अपात्र राहिल.

(ग) शासकीय सेवेत नियुक्ती झाल्यानंतर, नियुक्तीच्यावेळी किंवा त्यानंतर दोन पेक्षा अधिक अपत्ये हयात असल्यास संबंधित उमेदवार शासकीय नियुक्तीसाठी अपात्र राहिल.

६. नियम ३ येथे नमूद केलेल्या पदावर नियुक्त केलेली व्यक्ती संबंधित विभाग स्तरावर बदलीसाठी पात्र राहिल.

७. शासनाने विहित केलेल्या अटी व शर्ती, शासनाने शासकीय कर्मचाऱ्यांकरिता नियुक्ती नंतरचे वेळोवेळी निर्गमित केलेले अन्य नियम, आदेश किंवा निर्णयदेखील शासकीय कर्मचाऱ्यास लागू राहतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

मनिषा वर्मा,
शासनाच्या प्रधान सचिव.

SKILLS, EMPLOYMENT, ENTREPRENEURSHIP AND INNOVATION DEPARTMENT

Mantralaya, Madam Cama Marg, Hutatma Rajguru Chowk,
Mumbai 400032. dated the 16th November 2022.

NOTIFICATION

CONSTITUTION OF INDIA.

No.VEA-2018/CR.270/18/VE-4.—In exercise of the powers conferred by the proviso to article 309 of the Constitution of India and in supersession of all existing rules, orders or instruments made in this behalf, the Governor of Maharashtra is hereby pleased to make the following rules regulating recruitment to the post of Computer Programmer, Group-C, Maharashtra Education Service, in the Directorate of Vocational Education and Training, Maharashtra State, Mumbai under the administrative control of Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of Government of Maharashtra, namely :—

1. These rules may be called the Computer Programmer, Group-C, in the Maharashtra Education Service, in the Directorate of Vocational Education and Training, Maharashtra State, Mumbai (Recruitment) Rules, 2022.

2. In these rules, unless the context requires otherwise :—

(a) “Directorate” means the Directorate of Vocational Education and Training under the administrative control of the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government ;

(b) “Government” means the Government of Maharashtra ;

(c) “Graduate” means Graduate of a statutory university or any other qualification declared by the Government to be equivalent thereto ;

(d) “Selection Committee” means a Selection Committee constituted, from time to time, by the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government for the purpose of selection of candidates for direct recruitment to the posts mentioned in these rules.

3. Appointment to the post of Computer Programmer, Group C, in Maharashtra Education Service, in the Directorate, shall be made by nomination from amongst the candidates recommended by the Selection Committee on the basis of result of Competitive Examination conducted therefor, who fulfils the following criteria, namely :—

(i) *Age limit.*—

(A) Lower Age Limit.—Eighteen years completed as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(B) Upper Age Limit.—Thirty-eight years of age completed for the persons not belonging to reserved categories and forty three years completed for the persons belonging to reserved categories as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(ii) *Minimum Educational Qualification.*—Graduate in Computer Engineering or Computer Technology or Computer Science or Computer Application.

(iii) *Experience.*— An experience of computer programming of not less than two years after possessing an educational qualification prescribed in sub-clause (ii),

in the Government or Semi-Government or private establishments or any Corporation or any other institute.

4. A person appointed to the posts mentioned in rule 3 by nomination, shall pass the Marathi and Hindi languages examinations as per the rules made in that behalf by the Government, from time to time, before appointment unless he has already passed or shall pass the said examinations within the prescribed time limit after appointment or has been exempted from passing these examinations.

He shall not be eligible for annual increment or promotion to the next promotional post till he passes such examinations.

5. (1) A person appointed to the posts mentioned in rule 3 by nomination, shall submit a declaration of Small Family as per the provisions of the Maharashtra Civil Services (Small Family Declaration) Rules, 2005 or any other rules, orders or any instruments issued in this behalf, by the Government, from time to time, otherwise he shall not be eligible for appointment to the post.

(2) A person having more than two children on the date of submission of Declaration of Small Family, shall be disqualified for the appointment in Government Service.

(3) After appointment of a person in the Government service, if it is proved that he has more than two children, then he shall be disqualified for the said post in Government service.

6. A person appointed to the post mentioned in rule 3 shall be liable for transfer anywhere in the State of Maharashtra.

7. The terms and conditions specified by the Government, subsequent to the appointment of any Government Servant in any rules, orders or resolutions issued by the Government, from time to time, shall also be applicable to the Government Servant.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

MANISHA VERMA,
Principal Secretary to Government.

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २३ नोव्हेंबर २०२२.

अधिसूचना

भारताचे संविधान.

क्रमांक व्यशिअ/२०२१/प्र.क्र.१०४/व्यशि-४.— भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद ३०९ खालील परंतुकान्वये प्रदान करण्यात आलेल्या शक्तींचा वापर करून आणि या संदर्भात सध्या अस्तित्वात असलेले सर्व विद्यमान नियम, आदेश किंवा अनुदेश यांचे अधिक्रमण करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल याद्वारे महाराष्ट्र शासनाच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामधील शासकीय संस्थेतील मिलराईट मेन्टेनन्स मेकॅनिक (मेकॅनिकल, इलेक्ट्रिकल किंवा इलेक्ट्रॉनिक्स), गट-क (तांत्रिक), महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, पदावरील सेवाप्रवेशाचे विनियमन करणारे पुढील नियम करीत आहेत :—

१. या नियमांना व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामधील “मिलराईट मेन्टेनन्स मेकॅनिक (मेकॅनिकल, इलेक्ट्रिकल किंवा इलेक्ट्रॉनिक्स), गट-क (तांत्रिक), महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, पदांचे (सेवाप्रवेश) नियम, २०२२” असे संबोधण्यात यावे.

२. या नियमांत संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अभिप्रेत नसेल तर,—

(क) “पदवी” याचा अर्थ सांविधिक विद्यापीठाची अभियांत्रिकी किंवा तंत्रशास्त्र गटातील पदवी किंवा शासनाने त्याच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता असा आहे ;

(ख) “पदविका” याचा अर्थ महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळाने प्रदान केलेली अभियांत्रिकी किंवा तंत्रशास्त्र गटातील पदविका किंवा शासनाने त्याच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता असा आहे;

(ग) “संचालनालय” याचा अर्थ शासनाच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय असा आहे ;

(घ) “शासन” याचा अर्थ महाराष्ट्र शासन असा आहे ;

(च) “राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा” याचा अर्थ राष्ट्रीय व्यवसाय प्रशिक्षण परिषद, नवी दिल्ली यांचेद्वारे घेण्यात येणारी शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा असा आहे ;

(छ) “राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र परीक्षा” याचा अर्थ राष्ट्रीय व्यवसाय प्रशिक्षण परिषद, नवी दिल्ली यांचेद्वारे घेण्यात येणारी व्यवसाय प्रमाणपत्र परीक्षा असा आहे ;

(ज) “माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा” याचा अर्थ महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळे अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४१) अन्वये गठीत केलेल्या विभागीय मंडळाकडून घेण्यात येणारी माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा असा आहे किंवा शासनाने त्याच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता असा आहे ;

(झ) “निवड समिती” याचा अर्थ या सेवाप्रवेश नियमातील पदांवरील सरळसेवा भरतीकरिता उमेदवारांच्या निवडीच्या प्रयोजनार्थ कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग यांचेकडून वेळोवेळी गठीत करण्यात आलेली निवड समिती असा आहे.

३. संचालनालयामधील मिलराईट मेन्टेनन्स मेकॅनिक (मेकॅनिकल, इलेक्ट्रिकल किंवा इलेक्ट्रॉनिक्स), या पदावरील नियुक्ती निवड समितीद्वारे घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धात्मक परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे शिफारस करण्यात आलेल्या, व खालील निकष पूर्ण करणा-या उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे :—

(एक) वयोमर्यादा.—

(एक) किमान वयोमर्यादा.— पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास अठरा वर्षे पूर्ण.

(दोन) कमाल वयोमर्यादा.— पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास मागास संवर्गात समाविष्ट नसलेल्या व्यक्तींसाठी अडतीस वर्षे पूर्ण व मागास संवर्गात समाविष्ट असलेल्या व्यक्तींसाठी त्रेचाळीस वर्षे पूर्ण.

(दोन) किमान शैक्षणिक अर्हता.—

(अ) मिलरार्इट मेन्टेनन्स मेकॅनिक (मेकॅनिकल) पदाकरिता,—

(एक) माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण ;

आणि

(दोन) मेकॅनिक मशिन टूल मेन्टेनन्स या व्यवसायातील राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र किंवा राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण.

(ब) मिलरार्इट मेन्टेनन्स मेकॅनिक (इलेक्ट्रिकल) पदाकरिता,—

(एक) माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण ;

आणि

(दोन) विजतंत्री या व्यवसायातील राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र किंवा राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण.

(क) मिलरार्इट मेन्टेनन्स मेकॅनिक (इलेक्ट्रॉनिक्स) पदाकरिता,—

(एक) माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण ;

आणि

(दोन) इलेक्ट्रॉनिक्स मेकॅनिक किंवा इन्स्ट्रुमेंट मेकॅनिक या व्यवसायातील राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र किंवा राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण.

(तीन) अनुभवाची अर्हता.— यंत्र सामग्री दुरुस्ती व परिरक्षणाच्या कामाचा अनुभव,—

(एक) पदवीधारक व्यक्तींकरिता एक वर्षपेक्षा कमी नाही इतका,

(दोन) पदविकाधारक व्यक्तींकरिता तीन वर्षपेक्षा कमी नाही इतका,

(तीन) राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण किंवा राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण व्यक्तींकरिता पाच वर्षपेक्षा कमी नाही इतका,

शासकीय किंवा निमशासकीय किंवा खाजगी आस्थापना किंवा कोणत्याही महामंडळे किंवा इतर कोणत्याही संस्थांमधील संबंधित क्षेत्रातील.

४. नियम ३ येथे नमूद केलेल्या पदावर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, हिंदी भाषा परीक्षा व मराठी भाषा परीक्षा या दोन्ही परीक्षांसंदर्भात मराठी भाषा विभागाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण केलेली नसेल अथवा उत्तीर्ण होण्यापासून सूट मिळविलेली नसेल तर, नियुक्तीनंतर संबंधित नियमात नमूद केलेल्या विहित मुदतीत हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल. त्याचप्रमाणे विहित मुदतीत हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्यास सदर परीक्षा उत्तीर्ण होईपर्यंत वार्षिक वेतनवाढ अनुज्ञेय राहणार नाही. तसेच पुढील पदांवरील पदोन्नती अनुज्ञेय राहणार नाही.

५. नियम ३ येथील पदावर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, संगणक अर्हता प्रमाणपत्रासंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, नियुक्तीपूर्वी संगणक अर्हता प्रमाणपत्र धारण केलेले नसल्यास, याबाबतच्या नियमात नमूद केलेल्या विहित मुदतीत सदर प्रमाणपत्र धारण करणे आवश्यक राहिल. त्याचप्रमाणे विहित मुदतीत प्रमाणपत्र धारण न केल्यास, सदर संगणक प्रमाणपत्र धारण करेपर्यंत वार्षिक वेतनवाढ अनुज्ञेय राहणार नाही. तसेच पुढील पदांवरील पदोन्नती अनुज्ञेय राहणार नाही.

६. (क) नियम ३ येथे नमूद पदावर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, महाराष्ट्र नागरी सेवा (लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन) नियम, २००५ मधील तरतुदीनुसार व त्याबाबत वेळोवेळी करण्यात येणाऱ्या नियमांनुसार, नियुक्तीच्या वेळी लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन सादर करणे आवश्यक राहिल. तसेच यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित होणारे शासन आदेश लागू राहतील.

(ख) तसेच लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन सादर करताना त्यामध्ये दोन पेक्षा अधिक अपत्ये नियुक्तीच्या वेळेस ह्यात असल्यास संबंधित उमेदवार शासकीय नियुक्तीसाठी अपात्र राहिल.

(ग) शासकीय सेवेत नियुक्ती झाल्यानंतर, नियुक्तीच्यावेळी किंवा त्यानंतर दोन पेक्षा अधिक अपत्ये ह्यात असल्यास संबंधित उमेदवार शासकीय नियुक्तीसाठी अपात्र राहिल.

७. नियम ३ येथे नमूद केलेल्या पदावर नियुक्त केलेली व्यक्ती संबंधित विभाग स्तरावर बदलीसाठी पात्र राहिल.

८. शासनाने विहित केलेल्या अटी व शर्ती, शासनाने शासकीय कर्मचाऱ्यांकरिता नियुक्ती नंतरचे वेळोवेळी निर्गमित केलेले अन्य नियम, आदेश किंवा निर्णयदेखील शासकीय कर्मचाऱ्यास लागू राहतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

मनिषा वर्मा,
शासनाच्या प्रधान सचिव.

SKILLS, EMPLOYMENT, ENTREPRENEURSHIP AND INNOVATION DEPARTMENT

Madam Cama Marg, Hutatma Rajguru Chowk,
Mantralaya, Mumbai 400 032, dated the 23rd November 2022.

NOTIFICATION

CONSTITUTION OF INDIA.

No.VEA/2021/CR.104/VE-4.— In exercise of the powers conferred by the proviso to article 309 of the Constitution of India and in supersession of all the existing rules, orders or instruments issued in this behalf, the Governor of Maharashtra is hereby pleased to make the following rules regulating recruitment to the post of the Millwright Maintenance Mechanic (Mechanical , Electrical or Electronics), Group-C (Technical), Maharashtra Education Services, in the Government Institute, in the Directorate of Vocational Education and Training under the administrative control of the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government of Maharashtra, namely :—

1. These rules may be called the Millwright Maintenance Mechanic (Mechanical , Electrical or Electronics) Group-C (Technical), Maharashtra Education Service, in the Directorate of Vocational Education and Training (Recruitment) Rules, 2022.

2. In these rules, unless the context requires otherwise,—

(a) “Degree” means a Degree in Engineering or Technology of a statutory university or any other qualification declared by the Government to be equivalent thereto ;

(b) “Diploma” means a Diploma awarded by the Maharashtra State Board of Technical Education or equivalent educational qualification declared by the Government to be equivalent thereto ;

(c) “Directorate” means the Directorate of Vocational Education and Training under the administrative control of the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government ;

(d) “Government” means the Government of Maharashtra ;

(e) “National Apprenticeship Certificate Examination” means Apprenticeship Certificate Examination conducted by the National Council for Vocational Training, New Delhi ;

(f) “National Trade Certificate Examination” means the Trade Certificate Examination conducted by the National Council for Vocational Training, New Delhi ;

(g) “Secondary School Certificate Examination” means the Secondary School Certificate Examination conducted by the Divisional Boards constituted under the Maharashtra Secondary and Higher Secondary Education Boards Act, 1965 (XLI of Maharashtra 1965) and includes any other equivalent examination declared by the Government to be equivalent thereto ;

(h) “Selection Committee” means a Selection Committee constituted, from time to time, by the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government for the purpose of selection of candidates for direct recruitment to the posts mentioned in these rules.

3. Appointment to the post of Millwright Maintenance Mechanic (Mechanical , Electrical or Electronics), in the Directorate shall be made by nomination from amongst the candidates recommended by the Selection Committee on the basis of result of Competitive Examination conducted therefor, who fulfils the following criteria, namely :—

(i) *Age limit.*—

(A) Lower Age Limit.— Eighteen years completed as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(B) Upper Age Limit.— Thirty-eight years of age completed for the persons not belonging to reserved categories and forty three years completed for the persons belonging to reserved categories as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(ii) *Minimum Educational Qualification.*—

(I) For the post of Millwright Maintenance Mechanic (Mechanical),—

(A) passing of Secondary School Certificate Examination ;

And

(B) passing of the National Apprenticeship Certificate Examination or the National Trade Certificate Examination in Mechanic Machine Tool Maintenance trade ;

(II) *For the post of Millwright Maintenance Mechanic (Electrical),—*

(A) passing of Secondary School Certificate Examination;

And

(B) passing of the National Apprenticeship Certificate Examination or the National Trade Certificate Examination in Electrician trade ;

(III) *For the post of Millwright Maintenance Mechanic (Electronics),—*

(A) passing of Secondary School Certificate Examination;

And

(B) passing of the National Apprenticeship Certificate Examination or the National Trade Certificate Examination in Electronics Mechanic or Instrument Mechanic trade ;

(iii) *Experience.*— A work experience of repair and maintenance of machinery of,—

(A) not less than one year after possessing a Degree,

(B) not less than three years after possessing a Diploma,

(C) not less than five years after passing the National Apprenticeship Certificate Examination or the National Trade Certificate Examination, in the Government or Semi-Government or private establishments or any Corporation or any other institute.

4. A person appointed to the post mentioned in rule 3 by nomination shall pass the Marathi and Hindi languages examinations as per the rules made in that behalf by the Government, from time to time, within the prescribed time limit after appointment, unless he has already passed or has been exempted from passing those examinations. He shall not be eligible for annual increment or promotion to the next promotional post until he passes those examinations.

5. A person appointed to the post mentioned in rule 3 by nomination shall possess a Certificate of Computer Operations prescribed by the Government, from time to time, within the prescribed time limit after appointment, unless he has been exempted from possessing such Certificate of Computer Operations, otherwise he shall not be eligible for annual increment or promotion to the next promotional post until he possess the same.

6. (1) A person recommended for appointment by nomination to the post mentioned in rule 3 shall submit a declaration of Small Family as per the provisions of the Maharashtra Civil Services (Small Family Declaration) Rules, 2005 or any other rules, orders or any instruments issued in this behalf by the Government, from time to time.

(2) A person having more than two children on the date of submission of Declaration of Small Family shall be disqualified for the appointment in Government Service.

(3) After appointment of a person in the Government service, if it is proved that he has more than two children at the time of appointment or thereafter, then he shall be disqualified for continuing on the said post in Government service.

7. A person appointed to the post mentioned in rule 3 shall be liable for transfer within the concerned Division.

8. The terms and conditions specified by the Government, subsequent to the appointment of any Government Servant in any rules, orders or resolutions issued by the Government, from time to time, shall also be applicable to the Government Servant.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

MANISHA VERMA,
Principal Secretary to Government.

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २३ नोव्हेंबर २०२२.

अधिसूचना

भारताचे संविधान.

क्रमांक व्यशिअ-२०१६/प्र.क्र.४०५/१६/व्यशि-४.— भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद ३०९ खालील परंतुकान्वये प्रदान करण्यात आलेल्या शक्तींचा वापर करून आणि यासंदर्भात सध्या अस्तित्वात असलेले सर्व विद्यमान नियम, आदेश किंवा अनुदेश यांचे अधिक्रमण करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल याद्वारे महाराष्ट्र शासनाच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामधील शासकीय संस्थेतील किंवा कार्यालयातील, **कार्यालय अधीक्षक, प्रमुख लिपिक, वरिष्ठ लिपिक, गट-क** महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, पदावरील सेवाप्रवेशाचे विनियमन करणारे पुढील नियम करित आहेत :—

१. या नियमांना व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामधील कार्यालय अधीक्षक, प्रमुख लिपिक, वरिष्ठ लिपिक, गट-क, महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, (सेवाप्रवेश) नियम, २०२२ असे संबोधण्यात यावे.

२. या नियमांत संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अभिप्रेत नसेल तर,—

(क) “नियुक्ती प्राधिकारी” याचा अर्थ, संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई कार्यालयाच्या अधिनिस्त असलेल्या गट - क पदांच्या संदर्भात असा राहील: संचालक, महाराष्ट्र राज्य कौशल्य, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण मंडळ कार्यालयाच्या अधिनिस्त असलेल्या गट - क पदांच्या संदर्भात असा राहील, संबंधित विभागाचा सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण यांच्या अधिनिस्त असलेल्या गट - क पदांच्या संदर्भात व शासन सेवेत संबंधित पदावर उमेदवाराची नियुक्ती करण्यास सक्षम असणारा असा आहे ;

(ख) “पदवी” याचा अर्थ सांविधिक विद्यापीठाची पदवी किंवा शासनाने त्याच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता असा आहे ;

(ग) “संचालनालय” याचा अर्थ, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय असा आहे ;

(घ) “पदोन्नतीसाठीची पात्रता” याचा अर्थ, शासनाच्या सामान्य प्रशासन विभागाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या नियम, शासन निर्णय किंवा आदेशांमध्ये पदोन्नतीसाठी विहित केलेल्या अटी व शर्तीनुसार पदोन्नतीसाठीची पात्रता असा आहे ;

(च) “शासन” याचा अर्थ, महाराष्ट्र शासन असा आहे ;

(छ) “निवड समिती” याचा अर्थ, या सेवाप्रवेश नियमातील पदांवरील सरळसेवा भरतीकरिता उमेदवारांच्या निवडीच्या प्रयोजनार्थ कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग यांचेकडून वेळोवेळी गठीत करण्यात आलेली निवड समिती असा आहे.

३. संचालनालयामधील कार्यालय अधीक्षक, या पदावरील नियुक्ती प्रमुख लिपिक, हे पद धारण करणाऱ्या व या पदावर किमान तीन वर्षे नियमित सेवा पूर्ण केलेल्या व्यक्तींची एकत्रित ज्येष्ठतेच्या आधारे, एकत्रित ज्येष्ठता सूचीनुसार योग्य व्यक्तीच्या पदोन्नतीने करण्यात येईल.

४. संचालनालयामधील प्रमुख लिपिक, या पदावरील नियुक्ती वरिष्ठ लिपिक, हे पद धारण करणाऱ्या व या पदावर किमान तीन वर्षे नियमित सेवा पूर्ण केलेल्या व्यक्तींची एकत्रित ज्येष्ठतेच्या आधारे, एकत्रित ज्येष्ठता सूचीनुसार योग्य व्यक्तीच्या पदोन्नतीने करण्यात येईल.

५. संचालनालयामधील वरिष्ठ लिपिक, या पदावरील नियुक्ती पुढील मार्गाने करण्यात येईल :—

(क) लिपिक-नि-टंकलेखक, हे पद धारण करणाऱ्या व या पदावर किमान तीन वर्षे नियमित सेवा व सेवासातत्य पूर्ण केलेल्या व्यक्तींमधून एकत्रित ज्येष्ठतेच्या आधारे, आणि विभागाने विहित प्रशिक्षण पूर्ण केलेले आणि विभागाने विहित परीक्षा

उत्तीर्ण केलेले किंवा या पदावर बढती मिळण्यापूर्वी विभागाने विहित परीक्षा उत्तीर्ण होण्यापासून सूट देण्यात आलेल्या अशा योग्य व्यक्तीच्या पदोन्नतीने करण्यात येईल ,

किंवा

(ख) निवड समितीद्वारे घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धात्मक परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे शिफारस करण्यात आलेल्या, जे खालील निकष पूर्ण करणाऱ्या उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे :—

(एक) वयोमर्यादा,—

(एक) किमान वयोमर्यादा.— पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास एकोणीस वर्षे पूर्ण,

(दोन) कमाल वयोमर्यादा.— पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास मागास संवर्गात समाविष्ट नसलेल्या व्यक्तींसाठी अडतीस वर्ष पूर्ण व मागासवर्गीय व्यक्तींसाठी त्रेचाळीस वर्षे पूर्ण.

(दोन) किमान शैक्षणिक अर्हता,—

(एक) कला किंवा वाणिज्य किंवा विज्ञान किंवा कायदा या कोणत्याही मान्यता प्राप्त सांविधिक विद्यापिठाची पदवी किंवा शासनाने त्याच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता असा आहे;

आणि

(दोन) संगणक टंकलेखन प्रमाणपत्र किंवा मराठी टंकलेखनात किमान ३० शब्द प्रति मिनिट वेगमयदिचे आणि इंग्रजी टंकलेखनात किमान ४० शब्द प्रति मिनिट वेगमयदिचे शासकीय व्यावसायिक प्रमाणपत्र.

आणि

(तीन) अनुभवाची अर्हता.— उपखंड दोन मध्ये नमूद केलेली किमान शैक्षणिक अर्हता प्राप्त केल्यानंतर कोणत्याही उद्योगात किंवा औद्योगिक उपक्रम किंवा व्यावसायिक संस्था किंवा स्थानिक प्राधिकरण किंवा महामंडळे किंवा शासनाने स्थापन केलेल्या मंडळामध्ये प्रशासन किंवा लेखा विषयक कामाचा किमान तीन वर्षांचा प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव :

परंतु व्यवसाय शिक्षण आणि प्रशिक्षण किंवा तंत्रशिक्षण संस्थांमधील प्रशासकीय कामाचा पुरेसे ज्ञान असलेल्या उमेदवारांना प्राधान्य दिले जाईल :

परंतु शासनाकडून संचालनालयाच्या शिफारशीनुसार अपवादात्मक परिस्थितीमध्ये शैक्षणिक अर्हता किंवा अनुभव किंवा दोन्ही अर्हताधारक उमेदवारांकरिता उच्च वयोमर्यादा पाच वर्षांपर्यंत शिथिलक्षम करता येईल.

६. नियम ५ येथे नमूद केलेल्या पदावर पदोन्नती व नामनिर्देशनाने करावयाच्या नियुक्तीचे प्रमाण ७५ : २५ असे राहील.

७. नियम ५ मध्ये नमूद केलेल्या पदावर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त केलेल्या व्यक्तीने विभागाने विहित प्रशिक्षण पूर्ण करणे आणि विभागाने विहित परीक्षा उत्तीर्ण करणे अनिवार्य राहील.

८. या नियमांमध्ये नमूद असले तरी, जर निवड समितीचे असे मत झाल्यास आवश्यक किमान शैक्षणिक अर्हता किंवा अनुभव किंवा दोन्ही मागास प्रवर्गातील व्यक्तींसाठी राखीव असलेल्या रिक्त जागा भरण्यासाठी पुरेशी संख्या असलेले उमेदवार उपलब्ध नाहीत, तर निवड समिती शैक्षणिक अर्हता किंवा अनुभव किंवा दोन्ही शिथिलक्षम करून मागासप्रवर्गातील योग्य उमेदवाराची निवड करू शकतील.

९. या नियमांमध्ये नमूद असले तरी, जर शासनाने असे मत झाल्यास सेवांची आवश्यकता लक्षात घेता त्याबाबतची लेखी कारणे नोंदवून आवश्यक तेथे पदोन्नतीने नियुक्त होण्यासाठी कोणतीही पात्र व्यक्ती उपलब्ध नाही याची खात्री झाल्यानंतर, निवड समितीशी सल्लामसलत करून नियम ६ मधील विहित प्रमाण शिथिल करून नियम ५ मध्ये नमूद केलेल्या पदावर नामनिर्देशनाने नियुक्ती करू शकतील.

१०. नियम ५ मध्ये नमूद केलेल्या पदावर नामनिर्देशनाने नियुक्त झालेली व्यक्ती एक वर्षाच्या कालावधीकरिता परिवीक्षाधीन राहील. परिवीक्षाधीन कालावधी कमाल एक वर्षापर्यंत वाढविता येईल. संबंधित व्यक्तीने परिवीक्षाधीन कालावधी समाधानकारकरित्या पूर्ण करणे आवश्यक राहील. संबंधित व्यक्तीने परिवीक्षाधीन कालावधी समाधानकारकरित्या पूर्ण न केल्यास त्यांची सेवा समाप्त करण्यात येईल.

११. (क) नियम ३, ४ किंवा ५ येथे नमूद पदांवर पदोन्नतीने नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, पदोन्नतीपूर्वी हिंदी भाषा परीक्षा व मराठी भाषा परीक्षा या दोन्ही परीक्षांसंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा अगोदरच उत्तीर्ण केलेली असणे अथवा उत्तीर्ण होण्यापासून सूट मिळविलेली असणे आवश्यक राहिल. अन्यथा या पदावर पदोन्नती अनुज्ञेय ठरणार नाही.

(ख) नियम ५ येथे नमूद पदांवर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा या दोन्ही परीक्षांसंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा नियुक्तीपूर्वी उत्तीर्ण केलेल्या नसतील तर, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा नियमात नमूद केलेल्या विहित मुदतीत हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहिल. त्याचप्रमाणे विहित मुदतीत हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्यास सदर परीक्षा उत्तीर्ण होईपर्यंत वार्षिक वेतनवाढ अनुज्ञेय राहणार नाही. तसेच पुढील पदांवरील पदोन्नती अनुज्ञेय राहणार नाही.

१२. (क) नियम ३, ४ किंवा ५ येथे नमूद पदांवर पदोन्नतीने नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, पदोन्नतीपूर्वी संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्रसंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्र धारण करणे अथवा सदर प्रमाणपत्र धारण करण्यापासून सूट मिळविलेली असणे आवश्यक राहिल. अन्यथा या पदावर पदोन्नती अनुज्ञेय ठरणार नाही.

(ख) नियम ५ येथे नमूद पदांवर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्रासंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, नियुक्तीपूर्वी संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्र धारण केलेले नसल्यास, याबाबतच्या नियमात नमूद केलेल्या विहित मुदतीत सदर प्रमाणपत्र धारण करणे आवश्यक राहिल. त्याचप्रमाणे विहित मुदतीत प्रमाणपत्र धारण न केल्यास, सदर संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्र धारण करेपर्यंत वार्षिक वेतनवाढ अनुज्ञेय राहणार नाही. तसेच पुढील पदांवरील पदोन्नती अनुज्ञेय राहणार नाही.

१३. (क) नियम ५ येथे नमूद पदावर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, महाराष्ट्र नागरी सेवा (लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन) नियम २००५ मधील तरतुदीनुसार व त्याबाबत वेळोवेळी करण्यात येणाऱ्या नियमांनुसार, नियुक्तीच्या वेळी लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन सादर करणे आवश्यक राहिल. तसेच यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित होणारे शासन आदेश लागू राहतील.

(ख) तसेच लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन सादर करताना त्यामध्ये दोन पेक्षा अधिक अपत्ये नियुक्तीच्या वेळेस हयात असल्यास संबंधित उमेदवार शासकीय नियुक्तीसाठी अपात्र राहिल.

(ग) शासकीय सेवेत नियुक्ती झाल्यानंतर, नियुक्तीच्यावेळी किंवा त्यानंतर दोन पेक्षा अधिक अपत्ये हयात असल्यास संबंधित उमेदवार शासकीय नियुक्तीसाठी अपात्र राहिल.

१४. नियम ३, ४ किंवा ५ मध्ये नमूद केलेल्या पदावर नियुक्त केलेली व्यक्ती संबंधित नियुक्ती प्राधिकरणाच्या अधिकारक्षेत्रात बदलीसाठी पात्र असेल.

१५. शासनाने विहित केलेल्या अटी व शर्ती, शासनाने शासकीय कर्मचाऱ्यांकरिता नियुक्ती नंतरचे वेळोवेळी निर्गमित केलेले अन्य नियम, आदेश किंवा निर्णयदेखील शासकीय कर्मचाऱ्यास लागू राहतील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

मनिषा वर्मा,
शासनाच्या प्रधान सचिव.

SKILLS, EMPLOYMENT, ENTREPRENEURSHIP AND INNOVATION DEPARTMENT

Madam Cama Marg, Hutatma Rajguru Chowk,
Mantralaya, Mumbai 400 032, dated the 23rd November 2022.

NOTIFICATION

CONSTITUTION OF INDIA.

No. VEA-2016/CR.405/16/VE-4.— In exercise of the powers conferred by the proviso to article 309 of the Constitution of India and in supersession of all the existing rules, orders or instruments issued in this behalf, the Governor of Maharashtra is hereby pleased to make the following rules regulating recruitment to the posts of Office Superintendent, Head Clerk, Senior Clerk in the Government Institute or Office, Group-C, in the Maharashtra Education Service, in the Directorate of Vocational Education and Training under the administrative control of the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government of Maharashtra, namely :—

1. These rules may be called the Office Superintendent, Head Clerk, Senior Clerk in the Government Institute or Office, Group-C, in the Maharashtra Education Service, in the Directorate of Vocational Education and Training (Recruitment) Rules, 2022.

2. In these rules, unless the context requires otherwise,—

(a) “Appointing Authority” means the Director, Directorate of Vocational Education and Training, Mumbai, in respect of Group-C posts in the office of Directorate: Director, Maharashtra State Board of Skill, Vocational Education and Training, in respect of Group-C posts in the office of Board and the Joint Director, Vocational Education and Training of the concerned region in respect of Group-C posts in that region who shall be competent to appoint the candidate to the concerned post in the Government service ;

(b) “Degree” means a Degree of any faculty of a statutory University or any other essential qualification declared by the Government as equivalent thereto ;

(c) “Directorate” means the Directorate of Vocational Education and Training, Maharashtra State, Mumbai ;

(d) “Eligibility for promotion” means the eligibility for promotion in accordance with the terms and conditions specified for promotion in rules, resolutions or orders issued by the General Administration Department of the Government, from time to time ;

(e) “Government” means the Government of Maharashtra ;

(f) “Selection Committee” means a Selection Committee constituted, from time to time, by the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government for the purpose of selection of candidates for direct recruitment to the posts mentioned in these rules.

3. Appointment to the post of Office Superintendent in the Directorate shall be made by promotion of a suitable person having eligibility for promotion and having not less than three years regular service on the post of Head Clerk on the basis of seniority, as per the seniority list of persons holding the said post.

4. Appointment to the post of Head Clerk, in the Directorate shall be made by promotion of a suitable person having eligibility for promotion and having not less than three years regular service on the post of Senior Clerk, on the basis of seniority, from amongst the persons holding the said post.

5. Appointment to the post of Senior Clerk in the Directorate shall be made either,---

(a) by promotion of a suitable person having eligibility for promotion and having not less than three years regular service on the post of Clerk-cum-Typist, on the basis of seniority, from amongst the persons holding the said post and has completed the departmental training and passed the departmental examination or has been exempted from passing the departmental examination before getting promoted to the said post ;

(b) by nomination from amongst the candidates recommended by the Selection Committee on the basis of result of Competitive Examination conducted therefor, who fulfils the following criteria, namely :—

(i) *Age limit.*—

(A) Lower Age Limit.— Nineteen years completed as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(B) Upper Age Limit.— Thirty-eight years of age completed for the persons not belonging to reserved categories and forty three years completed for the persons belonging to reserved categories as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(ii) *Minimum Educational Qualification.*—

(A) passed Bachelor's Degree in any faculty of Arts or Commerce or Science or Law from a recognised institution approved by the statutory University or any other equivalent qualification declared by the Government in this behalf; and

(B) possess the Government Commercial Certificate or Computer Typing Certificate with a speed of not less than 30 words per minute in Marathi Typewriting and 40 words per minute in English Typewriting.

and

(iii) *Experience.*— Possess a practical experience for minimum period of three years in administration or accounting work in any industry or in an industrial enterprise or commercial institutes or Local Authority or Corporation or Board established by the Government, after acquiring the minimum educational qualification mentioned in sub-clause (ii) :

Provided that the preference shall be given to the candidates having adequate knowledge of administration of vocational education and Training or technical education institutions :

Provided that, the upper age limit may be relaxed upto five years in case of candidates having exceptional qualification or experience or both by the Government on the recommendation of the Directorate.

6. Appointment to the post mentioned in rule 5 shall be made by promotion and nomination, in the ratio of 75:25, respectively.

7. A person appointed to the post mentioned in rule 5 by nomination shall be required to complete the Departmental Training and pass the prescribed Departmental Examination.

8. Notwithstanding anything contained in these rules, if the Selection Committee is of the opinion that sufficient number of candidates possessing requisite minimum educational qualification or experience or both are not available to fill up the vacancies reserved for the persons belonging to reserved categories, then the Selection Committee may relax the educational qualification or experience or both and select the suitable candidate belonging to reserved categories.

9. Notwithstanding anything contained in these rules, the opinion of the Government, that the exigencies of services so requires, the Government may for reasons to be recorded in writing and after ascertaining that no qualified person is available for being appointed by promotion wherever necessary, make appointment to the post mentioned in rule 5 by nomination in relaxation of the ratio prescribed in rule 6 in consultation with the Selection Committee.

10. A person appointed to the post mentioned in rule 5 by nomination shall be on probation for a period of one years. Probation period may be extended up to a maximum of one year. A person shall be required to complete the probation period successfully. If a person does not complete the probation period successfully within the stipulated period or is not found suitable for the post, then a person shall be liable to be terminated from the service.

11. (1) A person to be appointed to the post mentioned in rule 3, 4 or 5 by promotion shall pass the Marathi and Hindi languages examinations as per the rules made in that behalf by the Government, from time to time, unless he has already passed or has been exempted from passing those examinations before getting promoted to the said post.

(2) A person appointed to the post mentioned in rule 5 by nomination shall pass the Marathi and Hindi languages examinations as per the rules made in that behalf by the Government, from time to time, within the prescribed time limit after appointment, unless he has already passed or has been exempted from passing those examinations. He shall not be eligible for annual increment or promotion to the next promotional post until he passes those examinations.

12. (1) A person to be appointed to the post mentioned in rule 3, 4 or 5 by promotion shall possess a certificate of Computer Operations prescribed by rules or orders issued in that behalf by the Government, from time to time, unless he has been exempted therefrom before getting promoted to the said post.

(2) A person appointed to the post mentioned in rule 5 by nomination shall possess a Certificate of Computer Operations prescribed by the Government, from time to time, within the prescribed time limit after appointment, unless he has been exempted from possessing such Certificate of Computer Operations, otherwise he shall not be eligible for annual increment or promotion to the next promotional post until he possess the same.

13. (1) A person recommended for appointment by nomination to the post mentioned in rule 5 shall submit a declaration of Small Family as per the provisions of the Maharashtra Civil Services (Small Family Declaration) Rules, 2005 or any other rules, orders or any instruments issued in this behalf by the Government, from time to time.

(2) A person having more than two children on the date of submission of Declaration of Small Family shall be disqualified for the appointment in Government Service.

(3) After appointment of a person in the Government service, if it is proved that he has more than two children at the time of appointment or thereafter, then he shall be disqualified for continuing on the said post in Government service.

14. A person appointed to the post mentioned in rule 3, 4 or 5 shall be liable for transfer within the jurisdiction of the Appointing Authority.

15. The terms and conditions specified by the Government, subsequent to the appointment of any Government Servant in any rules, orders or resolutions issued by the Government, from time to time, shall also be applicable to the Government Servant.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

MANISHA VERMA,
Principal Secretary to Government.

कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २३ नोव्हेंबर, २०२२.

अधिसूचना

भारताचे संविधान.

क्रमांक व्यशिअ-२०२१/प्र.क्र. ७५/व्यशि-४.— भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद ३०९ खालील परंतुकान्वये प्रदान करण्यांत आलेल्या शक्तींचा वापर करून आणि या संदर्भात सध्या अस्तित्वात असलेले सर्व विद्यमान नियम, आदेश किंवा अनुदेश यांचे अधिक्रमण करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल याद्वारे महाराष्ट्र शासनाच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामधील शासकीय संस्थेतील पूर्णवेळ शिक्षक, पूर्णवेळ शिक्षक (प्रात्यक्षिक), सहाय्यक अधिव्याख्याता, गट-क (तांत्रिक), महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, पदावरील सेवाप्रवेशाचे विनियमन करणारे पुढील नियम करीत आहेत :—

१. या नियमांना व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालयामधील पूर्णवेळ शिक्षक, पूर्णवेळ शिक्षक (प्रात्यक्षिक), सहाय्यक अधिव्याख्याता गट-क (तांत्रिक), महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, (सेवाप्रवेश) नियम, २०२२ असे संबोधण्यात यावे.

२. या नियमांत संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अभिप्रेत नसेल तर,—

(क) “परिशिष्ट” याचा अर्थ या नियमांना जोडलेले परिशिष्ट असा आहे;

(ख) “नियुक्ती प्राधिकारी” याचा अर्थ संबंधित विभागाचा सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण असा आहे;

(ग) “पदवी” याचा अर्थ सांविधिक विद्यापिठाची अभियांत्रिकी किंवा तंत्रशास्त्र गटातील पदवी किंवा शासनाने त्याच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता असा आहे;

(घ) “पदविका” याचा अर्थ महाराष्ट्र राज्य तंत्र शिक्षण मंडळाने प्रदान केलेली अभियांत्रिकी किंवा तंत्रशास्त्र गटातील पदविका किंवा शासनाने त्याच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता असा आहे;

(च) “संचालनालय” याचा अर्थ शासनाच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय असा आहे;

(छ) “पदोन्नतीसाठीची पात्रता” याचा अर्थ शासनाच्या सामान्य प्रशासन विभागाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या नियम, निर्णय किंवा आदेशांमध्ये पदोन्नतीसाठी विहित केलेल्या अटी व शर्तीनुसार पदोन्नतीसाठीची पात्रता असा आहे ;

(ज) “शासन” याचा अर्थ महाराष्ट्र शासन असा आहे;

(झ) “राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा” याचा अर्थ राष्ट्रीय व्यवसाय प्रशिक्षण परिषद, नवी दिल्ली यांचेद्वारे घेण्यात येणारी शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा असा आहे;

(त्र) “राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र परीक्षा” याचा अर्थ, राष्ट्रीय व्यवसाय प्रशिक्षण परिषद, नवी दिल्ली यांचेद्वारे घेण्यात येणारी व्यवसाय प्रमाणपत्र परीक्षा असा आहे;

(ट) “माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा” याचा अर्थ, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळे अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४९) अन्वये गठीत केलेल्या विभागीय मंडळाकडून घेण्यात येणारी माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा असा आहे किंवा शासनाने त्याच्याशी समतुल्य म्हणून घोषित केलेली अन्य कोणतीही अर्हता असा आहे;

(ठ) “निवड समिती” याचा अर्थ, या सेवाप्रवेश नियमातील पदांवरील सरळसेवा भरतीकरीता उमेदवारांच्या निवडीच्या प्रयोजनार्थ कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग यांचे कडून वेळोवेळी गठीत करण्यात आलेली निवड समिती असा आहे;

३. संचालनालयामधील पूर्णवेळ शिक्षक, या पदावरील नियुक्ती पुढील मार्गाने करण्यात येईल :—

(क) पूर्णवेळ शिक्षक (प्रात्यक्षिक) किंवा सहाय्यक अधिव्याख्याता, गट-क (तांत्रिक), महाराष्ट्र शिक्षण सेवा, हे पद धारण करणाऱ्या व या पदावर किमान तीन वर्षे नियमित सेवा व सेवासातत्य पूर्ण केलेल्या व्यक्तींमधून एकत्रित ज्येष्ठतेच्या आधारे, योग्य व्यक्तीच्या पदोन्नतीने करण्यात येईल;

किंवा

(ख) निवड समितीद्वारे घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धात्मक परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे शिफारस करण्यात आलेल्या, व खालील निकष पूर्ण करणाऱ्या उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे :—

(एक) वयोमर्यादा.—

(एक) किमान वयोमर्यादा.—पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास अठरा वर्षे पूर्ण.

(दोन) कमाल वयोमर्यादा.—पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास मागास संवर्गात समाविष्ट नसलेल्या व्यक्तींसाठी अडतीस वर्ष पूर्ण व मागास संवर्गात समाविष्ट असलेल्या व्यक्तींसाठी त्रेचाळीस वर्षे पूर्ण.

(दोन) किमान शैक्षणिक अर्हता.—

सोबतच्या परिशिष्ट-अ मध्ये नमूद संबंधित व्यवसाय अभ्यासक्रमासाठी विहित केलेली द्वितीय श्रेणीतील पदविका.

(तीन) अनुभवाची अर्हता.— अध्यापन कामाचा प्रत्यक्ष अनुभव,—

(एक) पदवी धारण झाल्यानंतर एक वर्षपेक्षा कमी नाही इतका,

(दोन) पदविका धारण झाल्यानंतर दोन वर्षपेक्षा कमी नाही इतका,

औद्योगिक क्षेत्रातील.

४. संचालनालयामधील पूर्णवेळ शिक्षक (प्रात्यक्षिक), या पदावरील नियुक्ती निवड समितीद्वारे घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धात्मक परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे शिफारस करण्यात आलेल्या, व खालील निकष पूर्ण करणाऱ्या उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे :—

(एक) वयोमर्यादा.—

(एक) किमान वयोमर्यादा.—पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास अठरा वर्षे पूर्ण.

(दोन) कमाल वयोमर्यादा.—पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास मागास संवर्गात समाविष्ट नसलेल्या व्यक्तींसाठी अडतीस वर्ष पूर्ण व मागास संवर्गात समाविष्ट असलेल्या व्यक्तींसाठी त्रेचाळीस वर्षे पूर्ण.

(दोन) किमान शैक्षणिक अर्हता.—

(एक) माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण ;

आणि

(दोन) सोबतच्या परिशिष्ट- ब मध्ये नमूद संबंधित व्यवसाय अभ्यासक्रमासाठी विहित केलेली राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण किंवा राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा नसलेल्या व्यवसाय अभ्यासक्रमांकरिता सोबतच्या परिशिष्ट- ब मध्ये नमूद संबंधित व्यवसाय अभ्यासक्रमासाठी विहित केलेली राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण.

(तीन) अनुभवाची अर्हता.—औद्योगिक क्षेत्रातील कामाचा अनुभव,—

(एक) पदवी धारण झाल्यानंतर एक वर्षपेक्षा कमी नाही इतका,

(दोन) पदविका धारण झाल्यानंतर दोन वर्षपिक्षा कमी नाही इतका,

(तीन) राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यानंतर तीन वर्षपिक्षा कमी नाही इतका,

(चार) राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यानंतर चार वर्षपिक्षा कमी नाही इतका.

५. संचालनालयामधील सहाय्यक अधिव्याख्याता, या पदावरील नियुक्ती निवड समितीद्वारे घेण्यात येणाऱ्या स्पर्धात्मक परीक्षेच्या निकालाच्या आधारे शिफारस करण्यात आलेल्या, व खालील निकष पूर्ण करणाऱ्या उमेदवारांमधून नामनिर्देशनाद्वारे :—

(एक) वयोमर्यादा.—

(एक) किमान वयोमर्यादा.— पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास अठरा वर्षे पूर्ण.

(दोन) कमाल वयोमर्यादा.— पदभरतीच्या जाहिरातीत नमूद केलेल्या अर्ज स्वीकृतीच्या अंतिम दिनांकास मागास संवर्गात समाविष्ट नसलेल्या व्यक्तींसाठी अडतीस वर्षे पूर्ण व मागास संवर्गात समाविष्ट असलेल्या व्यक्तींसाठी त्रेचाळीस वर्षे पूर्ण.

(दोन) किमान शैक्षणिक अर्हता.—

अभियांत्रिकी किंवा तंत्रशास्त्र या मधील यंत्र अभियांत्रिकी किंवा विद्युत किंवा इलेक्ट्रॉनिक्स किंवा ऑटोमोबाईल विषयातील किमान द्वितीय श्रेणीतील पदविका.

(तीन) अनुभवाची अर्हता.— अध्यापन कामाचा प्रत्यक्ष अनुभव,—

(एक) पदवी धारण झाल्यानंतर एक वर्षपिक्षा कमी नाही इतका,

(दोन) पदविका धारण झाल्यानंतर दोन वर्षपिक्षा कमी नाही इतका,

औद्योगिक क्षेत्रातील.

६. नियम ३ येथे नमूद केलेल्या पदावर पदोन्नती व नामनिर्देशनाने करावयाच्या नियुक्तीचे प्रमाण ५०: ५० असे राहील.

परंतु आणखी असे की, पदोन्नतीद्वारे नियुक्ती देण्याकरीता योग्य उमेदवार उपलब्ध नसतील तर नियुक्ती प्राधिकाऱ्याच्या सहमतीने पदोन्नती व नामनिर्देशन याद्वारे करावयाच्या नियुक्तीकरीता विहित करण्यात आलेले प्रमाण त्या भरती वर्षापुरते शिथिल करून सदर पदे नामनिर्देशनाद्वारे भरता येतील.

७. (क) नियम ३ येथे नमूद पदांवर पदोन्नतीने नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, पदोन्नतीपूर्वी हिंदी भाषा परीक्षा व मराठी भाषा परीक्षा या दोन्ही परीक्षांसंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा अगोदरच उत्तीर्ण केलेली असणे अथवा उत्तीर्ण होण्यापासून सूट मिळविलेली असणे आवश्यक राहील. अन्यथा या पदावर पदोन्नती अनुज्ञेय ठरणार नाही.

(ख) नियम ३, ४ किंवा ५ येथे नमूद पदांवर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा या दोन्ही परीक्षांसंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा नियुक्तीपूर्वी उत्तीर्ण केलेल्या नसतील तर, हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा नियमात नमूद केलेल्या विहित मुदतीत हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक राहील. त्याचप्रमाणे विहित मुदतीत हिंदी भाषा व मराठी भाषा परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्यास सदर परीक्षा उत्तीर्ण होईपर्यंत वार्षिक वेतनवाढ अनुज्ञेय राहणार नाही. तसेच पुढील पदांवरील पदोन्नती अनुज्ञेय राहणार नाही.

८. (क) नियम ३ येथे नमूद पदांवर पदोन्नतीने नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, पदोन्नतीपूर्वी संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्रसंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्र धारण करणे अथवा सदर प्रमाणपत्र धारण करण्यापासून सूट मिळविलेली असणे आवश्यक राहील. अन्यथा या पदावर पदोन्नती अनुज्ञेय ठरणार नाही.

(ख) नियम ३, ४ किंवा ५ येथे नमूद पदांवर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्रासंदर्भात शासनाने वेळोवेळी केलेल्या नियमांनुसार, नियुक्तीपूर्वी संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्र धारण केलेले नसल्यास, याबाबतच्या नियमात नमूद केलेल्या विहित मुदतीत सदर प्रमाणपत्र धारण करणे आवश्यक राहिल. त्याचप्रमाणे विहित मुदतीत प्रमाणपत्र धारण न केल्यास, सदर संगणक हाताळणी ज्ञान अर्हता प्रमाणपत्र धारण करेपर्यंत वार्षिक वेतनवाढ अनुज्ञेय राहणार नाही. तसेच पुढील पदांवरील पदोन्नती अनुज्ञेय राहणार नाही.

१. (क) नियम ३, ४ किंवा ५ येथे नमूद पदावर नामनिर्देशनाद्वारे नियुक्त होणाऱ्या व्यक्तीने, महाराष्ट्र नागरी सेवा (लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन) नियम, २००५ मधील तरतुदीनुसार व त्याबाबत वेळोवेळी करण्यात येणाऱ्या नियमांनुसार, नियुक्तीच्या वेळी लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन सादर करणे आवश्यक राहिल. तसेच यासंदर्भात वेळोवेळी निर्गमित होणारे शासन आदेश लागू राहतील.

(ख) तसेच लहान कुटुंबाचे प्रतिज्ञापन सादर करताना त्यामध्ये दोन पेक्षा अधिक अपत्ये नियुक्तीच्या वेळेस ह्यात असल्यास संबंधित उमेदवार शासकीय नियुक्तीसाठी अपात्र राहिल.

(ग) शासकीय सेवेत नियुक्ती झाल्यानंतर, नियुक्तीच्यावेळी किंवा त्यानंतर दोन पेक्षा अधिक अपत्ये ह्यात असल्यास संबंधित उमेदवार शासकीय नियुक्तीसाठी अपात्र राहिल.

१०. नियम ३, ४, ५ किंवा ६ येथे नमूद केलेल्या पदावर नियुक्त केलेली व्यक्तीसंबंधित विभाग स्तरावर बदलीसाठी पात्र राहिल.

११. शासनाने विहित केलेल्या अटी व शर्ती, शासनाने शासकीय कर्मचाऱ्यांकरीता नियुक्ती नंतरचे वेळोवेळी निर्गमित केलेले अन्य नियम, आदेश किंवा निर्णय देखील शासकीय कर्मचाऱ्यास लागू राहतील.

परिशिष्ट अ

पूर्णवेळ शिक्षक पदांवरील नियुक्तीकरिता विहित पदवी किंवा पदविका अभ्यासक्रम व अनुभव

अ.क्र.	संबंधित व्यवसाय	पदवी किंवा पदविका	अनुभव
१	मेकॅनिकल टेक्नॉलॉजी	मेकॅनिकल इंजिनियरींग मेकॅनिकल टेक्नॉलॉजी प्रॉडक्शन इंजिनियरींग प्रॉडक्शन टेक्नॉलॉजी	ऑपरेशन ऑफ कॉम्प्युटर न्युमेरिकल कंट्रोल (सी.एन.सी.) मशिन किंवा टूल रुम विथ कॉम्प्युटर एडेड डिझाइन (कॅड) किंवा कॉम्प्युटर एडेड मॅन्युफॅक्चरिंग (कॅम) मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
२	ऑटोमोबाईल टेक्नॉलॉजी	ऑटोमोबाईल इंजिनियरींग ऑटोमोबाईल टेक्नॉलॉजी	चार चाकी वाहनांसाठी असलेल्या अधिकृत सेवा स्टेशन मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
३	इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	इलेक्ट्रीकल इंजिनियरींग इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	इलेक्ट्रीकल अप्लायन्सेस किंवा रिपेअरींग इंडस्ट्री किंवा इरेक्शन ऑफ हाय टेंशन (एच.टी.) किंवा लो टेंशन (एल.टी.) सबस्टेशन किंवा इंडस्ट्रीयल वायरिंग मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
४	इलेक्ट्रॉनिक्स टेक्नॉलॉजी	इलेक्ट्रॉनिक्स इंजिनियरींग इंडस्ट्रीयल इलेक्ट्रॉनिक्स पॉवर इलेक्ट्रॉनिक्स इलेक्ट्रॉनिक्स अँड टेलिकम्युनिकेशन	प्रोग्रामेबल लॉजिक कंट्रोलर (पी.एल.सी.) किंवा सुपरवायझरी कंट्रोल अँड डाटा अँक्विझिशन (एस.सी.ए.डी.ए.) या क्षेत्रातील किंवा इलेक्ट्रॉनिक्स अप्लायन्सेस मॅन्युफॅक्चरिंग इंडस्ट्रीमधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव

५	कॉम्प्युटर टेक्नॉलॉजी	१. कॉम्प्युटर इंजिनियरींग २. कॉम्प्युटर टेक्नॉलॉजी ३. आय.टी.इंजिनियरींग ४. आय.टी.टेक्नॉलॉजी	मल्टीमीडीया, ॲनिमेशन ॲण्ड फिल्म मेकींग क्षेत्रातील मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
६	कन्स्ट्रक्शन टेक्नॉलॉजी	१. स्थापत्य इंजिनियरींग २. बांधकाम टेक्नॉलॉजी	नामांकीत बांधकाम व्यावसायिक किंवा कंपनी मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
७	वरील व्यवसायात समाविष्ट नसलेले अन्य व्यवसाय अभ्यासक्रम	संबंधित शाखेची पदवी किंवा पदविका	संबंधित क्षेत्रातील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव

परिशिष्ट ब

पूर्णवेळ शिक्षक (प्रात्यक्षिक) पदावरील नियुक्तीकरिता विहित पदवी किंवा पदविका किंवा राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र किंवा राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम व अनुभव

अ.क्र.	संबंधित व्यवसाय	पदविका	राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र किंवा राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र	अनुभव
१	मेकॅनिकल टेक्नॉलॉजी	१. मेकॅनिकल इंजिनियरींग २. मेकॅनिकल टेक्नॉलॉजी ३. प्रॉडक्शन इंजिनियरींग ४. प्रॉडक्शन टेक्नॉलॉजी	मशिनिस्ट	ऑपरेशन ऑफ कॉम्प्युटर न्युमेरिकल कंट्रोल (सी.एन. सी.) मशिन किंवा टूल रुम विथ कॉम्प्युटर एडेड डिझाइन (कॅड) किंवा कॉम्प्युटर एडेड मॅन्युफॅक्चरिंग (कॅम) मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
२	ऑटोमोबाईल टेक्नॉलॉजी	१. ऑटोमोबाईल इंजिनियरींग २. ऑटोमोबाईल टेक्नॉलॉजी	यांत्रिक मोटारगाडी	चार चाकी वाहनांसाठी असलेल्या अधिकृत सेवा स्टेशन मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
३	इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	१. इलेक्ट्रीकल इंजिनियरींग २. इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी	वीजतंत्री	इलेक्ट्रीकल अप्लायन्सेस किंवा रिपेअरींग इंडस्ट्री किंवा इरेक्शन ऑफ हाय टेंशन (एच.टी.) किंवा लो टेंशन (एल.टी.) सबस्टेशन किंवा इंडस्ट्रीयल वायरिंग मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव

४	इलेक्ट्रॉनिक्स टेक्नॉलॉजी	१. इलेक्ट्रॉनिक्स इंजिनियरींग २. इंडस्ट्रीयल इलेक्ट्रॉनिक्स ३. पॉवर इलेक्ट्रॉनिक्स ४. इलेक्ट्रॉनिक्स अँड टेलिकम्युनिकेशन	यांत्रिक इलेक्ट्रॉनिक्स	प्रोग्रामेबल लॉजिक कंट्रोलर (पी.एल.सी.) किंवा सुपरवायझरी कंट्रोल अँड डाटा अँक्विझिशन (एस.सी.ए.डी.ए.) या क्षेत्रातील किंवा इलेक्ट्रॉनिक्स अप्लायन्सेस मॅन्युफॅक्चरिंग इंडस्ट्रीमधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
५	कॉम्प्युटर टेक्नॉलॉजी	१. कॉम्प्युटर इंजिनियरींग २. कॉम्प्युटर टेक्नॉलॉजी ३. आय.टी.इंजिनियरींग ४. आय.टी.टेक्नॉलॉजी	सर्टिफिकेट प्रोग्रामिंग अँड सिस्टिम्स अॅडमिनिस्ट्रेशन असिस्टंट	मल्टीमीडीया, ॲनिमेशन अँड फिल्म मेकींग क्षेत्रातील मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
६	कन्स्ट्रक्शन टेक्नॉलॉजी	१. स्थापत्य इंजिनियरींग २. बांधकाम टेक्नॉलॉजी	कन्स्ट्रक्शन टेक्नॉलॉजी किंवा मेसन	नामांकीत बांधकाम व्यावसायिक किंवा कंपनी मधील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव
७	वरील व्यवसायात समाविष्ट नसलेले अन्य व्यवसाय अभ्यासक्रम	संबंधित शाखेची पदवी किंवा पदविका	संबंधित व्यवसाय अभ्यासक्रमातील राष्ट्रीय व्यवसाय प्रमाणपत्र किंवा राष्ट्रीय शिकाऊ उमेदवारी प्रमाणपत्र	संबंधित क्षेत्रातील प्रत्यक्ष कामाचा अनुभव

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

मनिषा वर्मा,
शासनाच्या प्रधान सचिव.

SKILLS, EMPLOYMENT, ENTREPRENEURSHIP AND INNOVATION DEPARTMENT

Mantralaya, Madam Cama Marg, Hutatma Rajguru Chowk,
Mumbai 400 032, dated the 23rd November 2022.

NOTIFICATION

CONSTITUTION OF INDIA.

No. VEA/2021/CR.75/VE-4.—In exercise of the powers conferred by the proviso to article 309 of the Constitution of India and in supersession of all the existing rules, orders or instruments issued in this behalf, the Governor of Maharashtra is hereby pleased to make the following rules regulating recruitment to the post of the Full-Time Teacher, Full-Time Teacher (Practical), Assistant Lecturer, Group-C (Technical), Maharashtra Education Services, in the Government Institute, in the Directorate of Vocational Education and Training under the administrative control of the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government of Maharashtra, namely :—

1. These rules may be called the Full-Time Teacher, Full-Time Teacher (Practical), Assistant Lecturer, Group-C (Technical), Maharashtra Education Service, in the Directorate of Vocational Education and Training (Recruitment) Rules, 2022.

2. In these rules, unless the context requires otherwise,—

(a) “Appendix” means an Appendix appended to these rules;

(b) “Appointing Authority” means the Joint Director, Vocational Education and Training of the concerned region;

(c) “Degree” means a Degree in Engineering or Technology of a statutory university or any other qualification declared by the Government to be equivalent thereto;

(d) “Diploma” means a Diploma awarded by the Maharashtra State Board of Technical Education or equivalent educational qualification declared by the Government to be equivalent thereto;

(e) “Directorate” means the Directorate of Vocational Education and Training under the administrative control of the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government;

(f) “Eligibility for promotion” means the eligibility for promotion in accordance with the terms and conditions specified for promotion in rules, resolutions or orders issued by the General Administration Department of the Government, from time to time;

(g) “Government” means the Government of Maharashtra;

(h) “National Apprenticeship Certificate Examination” means Apprenticeship Certificate Examination conducted by the National Council for Vocational Training, New Delhi;

(i) “National Trade Certificate Examination” means the Trade Certificate Examination conducted by the National Council for Vocational Training, New Delhi;

(j) “Secondary School Certificate Examination” means the Secondary School Certificate Examination conducted by the Divisional Boards constituted under the Maharashtra Secondary and Higher Secondary Education Boards Act, 1965 (XLI of Maharashtra 1965) and includes any other equivalent examination declared by the Government to be equivalent thereto;

(k) “Selection Committee” means a Selection Committee constituted, from time to time, by the Skills, Employment, Entrepreneurship and Innovation Department of the Government for the purpose of selection of candidates for direct recruitment to the posts mentioned in these rules.

3. Appointment to the post of Full-Time Teacher, in the Directorate shall be made either,—

(a) by promotion of a suitable person having eligibility for promotion and having not less than three years regular and continuous service on the post of Full-Time Teacher (Practical) or Assistant Lecturer, Group-C (Technical), Maharashtra Education Service on the basis of common seniority, from amongst the persons holding the said posts; or

(b) by nomination from amongst the candidates recommended by the Selection Committee on the basis of result of Competitive Examination conducted therefor, who fulfils the following criteria, namely :—

(i) *Age limit.*—

(A) Lower Age Limit.- Eighteen years completed as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(B) Upper Age Limit.- Thirty-eight years of age completed for the persons not belonging to reserved categories and forty three years completed for the persons belonging to reserved categories as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(ii) *Minimum Educational Qualification.*- A Diploma at least in second class in the relevant vocational course prescribed in Appendix-A.

(iii) *Experience.*- Practical experience of teaching work of,—

(A) not less than one year after possessing a Degree,

(B) not less than two years after possessing a Diploma,

in the industrial sector.

4. Appointment to the post of Full-Time Teacher (Practical), in the Directorate shall be made by nomination from amongst the candidates recommended by the Selection Committee on the basis of result of Competitive Examination conducted therefor, who fulfils the following criteria, namely :—

(i) *Age limit.*—

(A) Lower Age Limit.- Eighteen years completed as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(B) Upper Age Limit.- Thirty-eight years of age completed for the persons not belonging to reserved categories and forty three years completed for the persons belonging to reserved categories as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(ii) *Minimum Educational Qualification.*—

(A) passing of Secondary School Certificate Examination; and

(B) passing of the National Apprenticeship Certificate Examination in relevant trade as prescribed in Appendix-B or passed the National Trade Certificate Examination for those trades where the National Apprenticeship Certificate Examination is not prescribed in Appendix -B.

(iii) *Experience.*—Industrial work experience of,—

(A) not less than one year after possessing a Degree,

(B) not less than two years after possessing a Diploma,

(C) not less than three years after passing the National Apprenticeship Certificate Examination,

(D) not less than four years after passing the National Trade Certificate Examination.

5. Appointment to the post of Assistant Lecturer, in the Directorate shall be made by nomination from amongst the candidates recommended by the Selection Committee on the basis of result of Competitive Examination conducted therefor, who fulfils the following criteria, namely :—

(i) *Age limit.*—

(A) *Lower Age Limit.*— Eighteen years completed as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(B) *Upper Age Limit.*— Thirty-eight years of age completed for the persons not belonging to reserved categories and forty three years completed for the persons belonging to reserved categories as on the last date of receipt of applications as per advertisement for recruitment to the post.

(ii) *Minimum Educational Qualification.*— A Diploma at least in second class in Mechanical or Electrical or Electronics or Automobile Engineering or Technology.

(iii) *Experience.*— Practical experience of teaching work of,—

(A) not less than one year after possessing a Degree,

(B) not less than two years after possessing a Diploma,

in the industrial sector.

6. Appointment to the post mentioned in rule 3 shall be made by promotion and nomination, in the ratio of 50 : 50, respectively:

Provided that, if a suitable person is not available for promotion, the Appointing Authority may make appointment by nomination by relaxing the ratio prescribed for appointment by promotion.

7. (1) A person to be appointed to the post mentioned in rule 3 by promotion shall pass the Marathi and Hindi languages examinations as per the rules made in that behalf by the Government, from time to time, unless he has already passed or has been exempted from passing those examinations before getting promoted to the said post.

(2) A person appointed to the post mentioned in rule 3, 4 or 5 by nomination shall pass the Marathi and Hindi languages examinations as per the rules made in that behalf by the Government, from time to time, within the prescribed time limit after appointment, unless he has already passed or has been exempted from passing those examinations. He shall not be eligible for annual increment or promotion to the next promotional post until he passes those examinations.

8. (1) A person to be appointed to the post mentioned in rule 3 by promotion shall possess a Certificate of Computer Operations prescribed by rules or orders issued in that behalf by the Government, from time to time, unless he has been exempted therefrom before getting promoted to the said post.

(2) A person appointed to the post mentioned in rule 3, 4 or 5 by nomination shall possess a Certificate of Computer Operations prescribed by the Government, from time to time, within the prescribed time limit after appointment, unless he has been exempted from possessing such Certificate of Computer Operations, otherwise he shall not be eligible for annual increment or promotion to the next promotional post until he possess the same.

9. (1) A person recommended for appointment by nomination to the post mentioned in rule 3, 4 or 5 shall submit a declaration of Small Family as per the provisions of the Maharashtra Civil Services (Small Family Declaration) Rules, 2005 or any other rules, orders or any instruments issued in this behalf by the Government, from time to time.

(2) A person having more than two children on the date of submission of Declaration of Small Family shall be disqualified for the appointment in Government Service.

(3) After appointment of a person in the Government service, if it is proved that he has more than two children at the time of appointment or thereafter, then he shall be disqualified for continuing on the said post in Government service.

10. A person appointed to the post mentioned in rule 3, 4, 5 or 6 shall be liable for transfer within the concerned Division.

11. The terms and conditions specified by the Government, subsequent to the appointment of any Government Servant in any rules, orders or resolutions issued by the Government, from time to time, shall also be applicable to the Government Servant.

APPENDIX-A

Degree or Diploma syllabus and Experience prescribed for the selection of
Full-Time Teacher post

Sr. No.	Relevant Vocational Course	Degree or Diploma	Experience
1	Mechanical Technology	1. Mechanical Engineering 2. Mechanical technology 3. Production engineering 4. Production Technology	Practical experience in Operation of Computer Numerical Control (CNC) Machine or Tool Room with Computer Aided Design (CAD) or Computer Aided Manufacturing (CAM)
2	Automobile Technology	1. Automobile Engineering 2. Automobile Technology	Actual work experience in an official service station for four wheelers
3	Electrical Technology	1. Electrical engineering 2. Electrical Technology	Experience in Electrical Appliances or Repairing Industry or Erection of High Tension (HT) or Low Tension (LT) Substation or Industrial Wiring
4	Electronics Technology	1. Electronics Engineering 2. Industrial Electronics 3. Power Electronics 4. Electronics and Telecommunication	Practical work experience in Programmable Logic Controller (PLC) or Supervisory Control and Data Acquisition (SCADA) or in Electronics Appliance Manufacturing Industry
5	Computer Technology	1. Computer Engineering 2. Computer technology 3. IT Engineering 4. IT Technology	Practical work experience in the field of Multimedia, Animation and Film Making
6	Construction Technology	1. Architectural Engineering 2. Construction Technology	Practical work experience in a reputed builder or company
7	Other Vocational Courses not included in the above list.	Degree or Diploma in the relevant branch	Actual work experience in the relevant field

APPENDIX-B

Degree or Diploma or National Trade Certificate or National Apprentice Certificate syllabus and Experience prescribed for the selection of Full-Time Teacher (Practical) post.

Sr. No.	Relevant Vocational Course	Degree or Diploma	National Trade Certificate or National Apprentice Certificate	Experience
1	Mechanical Technology	1. Mechanical Engineering 2. Mechanical Technology 3. Production Engineering 4. Production Technology	Machinist	Practical experience in Operation of Computer Numerical Control (CNC) Machine or Tool Room with Computer Aided Design (CAD) or Computer Aided Manufacturing (CAM)
2	Automobile Technology	1. Automobile Engineering 2. Automobile Technology	Mechanic Motor Vehicle	Actual work experience in an official service station for four wheelers
3	Electrical Technology	1. Electrical Engineering 2. Electrical Technology	Electrician	Experience in Electrical Appliances or Repairing Industry or Erection of High Tension (HT) or Low Tension (LT) Substation or Industrial Wiring
4	Electronics Technology	1. Electronics Engineering 2. Industrial Electronics 3. Power Electronics 4. Electronics and Telecommunication	Electronics Mechanic	Practical work experience in Programmable Logic Controller (PLC) or Supervisory Control and Data Acquisition (SCADA) or in Electronics Appliance Manufacturing Industry
5	Computer Technology	1. Computer Engineering 2. Computer technology 3. IT Engineering 4. IT Technology	Certificate Programming and Systems Administration Assistant	Practical work experience in the field of Multimedia, Animation and Film Making
6	Construction Technology	1. Architectural Engineering 2. Construction Technology	Construction Technology or Mason	Practical work experience in a reputed builder or company

7	Other Vocational Courses not included in the above list.	Degree or Diploma in the relevant branch	National Trade Certificate or National Apprentice Certificate in the relevant Trade.	Actual work experience in the relevant field
---	--	--	--	--

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

MANISHA VERMA,
Principal Secretary to Government.